صانوب احمقجه آلدانوب طوریور
صکره صیرتنده ترلری قوریور
بتون آقشام یاتاقده اوکسوریور

بو ، سفالت یولنده یول آلیور
طاله رق لهو ولعبه آلدانیور
بوزمانی دوام ایدر صانیور
ذوق وتحصیلی آلمه دن قالیور

صکره بونلرده بلکه اوصلانه جق
دییه جکلر آمان ایلرلیه لم
کسب وتحصیله غیرت ایلیه لم
حیف تحصیل زمانی محو اوله جق

§

بیلنیر صکره دن زیانلریمز
جبر اولنماز ضیاعمز چوقدر
صوك ندامتده فائده یوقدر
عودت ایتمز کچن زمانلرمز

دده اغاجدن شریف نجمی

شاکردانك محصوصولات قلمیه سندن

«ندامت»

یاخود

«بر عبرت»

شبابتده کچیردم وقتمی ایواه عطالتله !
یازقلر کچمده شمدی بتون عمرم جهالتله

رذیل قالدم ، سفیل اولدم بتون کندی کناهمدر
چالیشسه یدم کچردی شمدی او قاتم سعادتله

اسیر دست ظلمی اولدیغم حاله تأسفلر !
بتون سامانمی محو ایتدی بر مدهش سفالتله

بو حال پر ملالك باعثی هر دم عطالتکن
ینه عمرم کذار ایتمکده در هیهات سفاهتله !

خلاصه کندینی ممتاز اقران ایتمکه طالب
اولانلر حالت ادباریمه باقسون حقارتله

سیروز متصرفی سعادتلو مصطفی نائلی بك
افندی حضرتلرینك مخدومی

حلمی

حافینك کوچك باغچه‌سی

چیچکلری پك سورم . بنم کبی شبهه سز هر کس سور . هله کوچیجك قارئه لرمز بندن زیاده سودکلرینی ادعا ایده بیلیرلر . «کوزل قوقولی ، کوزل رنکلی ، سویملی وتازه چیچکلری کیم سومز ؟» دیه بیلیرسکز .

فقط عجله ایتمیکز ، بو ادعایی قبول ایتمکده بر آز تردد ایدییورم . قوری بر سوکی سوکیدن صایلماز . هر چوجق ابوینی سودیکنی ادعا ایدر . حمد اولسون بزده پك آز ایسه ده ینه تنبل ، تربیه سز چوجقلر یوقمیدر؟ زواللی پدرلری بتون کون چالیشیر . قازانجی پك آز! هر درلو محرومیته قاتلانیر . اقتضا ایدرسه ، کوندوزك ایشنه ، کیجه مشغولیتنی ده علاوه ایدر . یوریلور ، طاقتسز قالنجه یه قدر چالیشیر . تاکه اوغلنك هیچ بر شیئی اکسك اولمسون . مکتبه کیتسون ، تربیه لی ، معلوماتلی اولسون . تاکه خیرلی بر خلف یتشدیرسون . حال بوکه چوجق خیرسز! چالشمیور ، نصیحت دکله میور . پدر فقرینه ، مساعیسنه ، محرومیتنه می آجیسون . یوقسه بوغافلك ایلریده کشف ایتدیکی سفالتنه ، اوغرایه جغی چاره سز لکلره ، محضا آنك سعادتی حقنده کی املنك هبا اولدیغنه می؟ شمدی بوشاشقینلرك پدرلرینی سودکلرینه اینانیرمیسکز ؟

بر طول قادین ، بی چاره بتون محبتنی .. شفقتنی ،

آرزوسنی قزینه حصر ایتمش. ال ایشلریله، او تکنك بریکنك خدمتنی کورمکله کچینه جکنی تدارك ایدییور. کندی بوغازندن قاصیور، قزینی مکتبه ویرمش، ایش اوکرنسون؛ تربیه لی، معرفتلی اولسون ایستیور. هیچ برشی اسیرکه میور. آکا بر کتاب آلمق ایچون بر هفته کوندوزلری بیمیور. بر کرکف قورمق ایچون آقشاملرینی قوری اتمکله کچیرییور؛ لکن قزینی ایی بسلمکه چالیشیور. آنی برشیدن محروم ایتمیور. قز حایلاز! صوکنی دوشونمیور. درسلرله وظیفه لرله، اورکولرله، بیچکیلرله کندینی یورمق ایستمیور. کندینی سومین بو بصیرتسز قز والده سنی سوییورمی؟ دیه جکسکز. یا برطاقم آنالرده واردر. بر باقشده اولادلرینه اك سودالی والده لر بونلردر صانیلیر. چونکه «قزم ایشله یورلمسون، چوق اوقومقله اوزلمسون.. اوغلم پك ضعیف درسلر کندینی یورییور.. مکتبده پك صقشدیرییورلر؛» دیه رك قصورلرینه قارشی مسامحه ایدییور. چوجقلرینی یوزه چیقارییور. تنبل، اخلاقسز اولمه لرینه میدان ویرییورلر. بو ضعیف یورکلی قادینلر محصول حیاتلرینی سوییورمی ظن ایدرسکز؟

انسان سودکلری اوزرینه امك صرف ایدر؛ مراق ایدر، فداکارلق کوسترر. ایشته جدی محبت بویله اولور.

بن ده چیچکلری بویله جدی سورم. چیچك ینشدرمکه مراقم واردر. هم آچیق سویلیه یم: چیچکلره اولان مراقم، محبتم ذوقم، اکلنجه م ایچوندر.

تعییب ایتمیکز. وجودلرمز حرکته، قوای ذهنیه مز تجدده محتاجدر. هم قاچ دفعه در سویلرم، که چوجقلرده بو احتیاج دها زیاده در. فقط اونوتمیکز که اکلنجه یی تشکیل ایدن ایشك دکشمه سیدر. او یونلرکز بیله حفظ صحت ومعلوماتجه بر استفاده دوشونیله رك ترتیب اولنیور. نتیجه سنده وجوده، ذکایه برفائده سی طوقونمیه جق. او یونلر، اکلنجه لر بیهوده بر یورغونلق، آجینه جق بر زیان دکلمیدر؟

کوندوزك ایشلریله وجودم لزومی قدر حرکت ایتمیور، ذهنم هپ برنوع ایش اوزرینه صرف افکار ایتمکله یورولیور، او یوشیور.

آرالق بولدقجه حرکت بدنیه ایله؛ بشقه بر مشغولیتله وجودمك، مفکره مك ضایعاتنی جبر ایتمك ایستیورم. بونك ایچون باغچه می تنظیم ایدییور ایی چیچکلر یتشدیرییورم. نظرمی خوشلاندیرمق ایله برابر بونلر حقنده تدقیقات اجرا ایدییورم. سزده کوچك مکتبلیلر حرکت بدنیه یه بندن زیاده محتاجسکز. ریاضت بدنیه ایچون اك کوزل چاره لردن بری ده آغاج وچیچك یتشدیرمکدر.

مابعدی وار

کوچك حکایه لردن

لکه سز برنام [مابعد: نسخه ٣٣]

«الحق یعلی ولا یعلی علیه»

اوت، پدر اوغلنك ناموسکارلغندن تمامیله امین ایدی. فقط یالکز آنك امنیتندن نه فائده حاصل اولوردی؟ میدانده اولان بتون دلائل اوغلنك علیهنده بولنمیورمی ایدی. آنی اتهامدن قسماً اولسون قورتارمق ایچون اوفاق، ضعیف بر اماره یوق ایدی. اختیار موقعك اهمیتنی کمال دهشتله حس ایتمکده، چاره سزلك، امیدسزلك بر آرالق اعصابنی کوشتمکده ایدی. ضعف پیری ایله تتره مکه مستعد اولان وجودی بو وقعه نك تأثیری ایله دها زیاده رعشه ناك اولیوردی. لکن ایی بیلیوردی که تهلکه قارشوسنده تتره مك دکل آکا غلبه ایچون جسارت و سرین قانلیلق لازمدر.

یکرمی درت ساعت، تدبیرلی، دوشونجه لی، چالشقان و آچیق کوزلی بر آدم ایچون آز بر زمان صاییله ماز. درحال کندینی طوپلادی، فکرینی یأسه قاپلمق ضعفندن قورتاردی، کوزلرینی سیلدی و بر عزم جسورانه ایله: «چالیشه لم، امید ایده لم.» دیدی..

بویله مختلف اولمه سنه سبب اطراف و جوارلرنده کی عضولردن کوردکلری تضییقلردر .

مابعدی وار

حافینك کوچك پانچه‌سی

مابعد [نسخه : ۳٤]

ایشته مزه چیچك پتشدیرمك مراق حقنده برحکایه یازیورم . حکایه دکلمك خوشکنه کیتدیکنی بیلیرم . فقط بر شرطله یازیورم : بوشرط دده قفله اوقودقدن صکره بردفعه ده ذهنکزده محا ایده رك آکلادیغکزی آرقداشلرکزه آکلاتمق ، آره ده کچه جك بعض اسملری ، اصولی ایجه بللیه مکدر . شرطمك ، ایسترسه کز ، رجا ملك قبول اولنه جغنی امید ایله ایشته حکایه یه باشلیورم . یالکز شونی ده سویله یم که حکایه پشقه سنکدر ، اما قولایجه آکلاتمق ایچون کندی طرفمدن نقل ایتمه یی اولی کوردم :

بر جمعه صباحی پانچه مه ایچمشدم . اوغلم حافی ده یاتمده بولنیوردی . بر آره لق بکادها زیاده یاقلاشه رق :

ـــ پدر افندی ! بن ده کوچیچك بر پانچه صاحبی اولمق ایسترم . بوپانچه یه کندم نظر نزت ایتمك ، چیچکلری بالذات پتشدیرمك آرزو ایدیورم . لطفاً بکا پانچه کزك بر کناردنه اوفه جق بر محل آییرر میسکز ؟ دیدی .

چوق ممنون اولدم . (اولادصنو ایبه) دیرلر . بندهکی مراق آکاده سرایت ایتمش . معلوماتی تکثیر ایتمك ایچون شو فرصتدن استفاده یی دوشوندم . بلیه سی پك چابوق ! ریاضت بدنیه یه پك محتاجدر . شومراقی انبساط ایتدیرمکه موفق اولورسه م او صورتله ده مستفید اولهجق . فقط بر آز تردد ایتدم . پانچه مراقبله مکتب وظیفه لرینه اولان غیرتی کوشتیرسه ... جواباً دیدم که :

ـــ بو ایش بر آز کوچدر . چالشمق ، یورلمق لازمدر . فقط قارم که درسلرکه ، وظیفه لرکه ضرری طوقنسون .

ـــ خیر ، پدر افندی صباحلری پك ایرکن قالقاجق ، ذاتاً ایرکن قالقمانك وجوده ، ذهنه پك فائده لی اولدیغنی سویلمشدیکز . اقشاملری مکتب تعطیلندن صکره ، جمعه وسائر تعطیل کونلری پشقه ایو یولرلده اوغراشه جق پرده پانچه مده چالیشیرم . درسلرم اوقدر قولا پدر که صنفده معلم افندی تعریف ایدر کن اوکرنیلر . کیچه لری ده یولرلری تکرار ایتمك ، وظیفه لرمی یاپمق ایچون وقت وار در .

بکلدیکم نتیجه یو ایدی . ذکاسنه ، غیرتنه ده اعتمادم وار ایدی . کندیسندن بوقرارده ثبات ایده جکنه دائر سوز آلدقدن صکره ، مناسب بر پرپولدم :

ـــ ایشته اوغلم ! بوراسی سنك ایچون پك مناسبدر . هر نه قدر پرپك کوچك ایسه ده طوپر اغی پك اییدر . ذاتاً پانچه مك برقسمی اولدیغی ایچون پك اوقدر تیمارده رجاب ایتمز .

ـــ لکن پدر افندی ! بن بوراپی نه اکه جکمی ، نصل اکیله جکنی بیلمم !.

ـــ اویله ایسه بیلمد یکك براپشی پانچه نصل قالقیشور . سین ! قیراردی . بر آز طوراقلادقدن صکره :

ـــ بیلمدیکم شیلری یولرلردن اوکرنمك لازم اولدیغنی فراست کتابنده اوقومش ایدم . سز اوکرتمز میسکز ؟ بو جواب پك خوشمه کیتدی .

ـــ حقلی وار اوغلم ، هایدی پانچه می کزه لم ده ویره جکم نصائحه اپی دقت ایت . دیدم .

پانچه ده طولا شمعه پاشلادق . سو زلرمی دکلکه بیوك برمراق ایله حاضر لاندیغنی کور دم سوزه دوام ایدوب دیدم که : بر پانچه تنظیم ایدیلم جکی زمان ابتدا نظر دقته آلنه جق شی پانچه نك موقعیدر . اکر موقع نماله ناظر اولورسه نیه تاتلی پك کیچ پتشیر ، اکثده میوه لری لایقیله پتشمز . کون طوغمیسنه قارشی ایسه یازده نباتات ایچون چوق ایییدر . فقط ایلك بهاره مخصوص چیچکلر خراب اولور ، یا خود پك کوچ پتشدیریلیر .

چونکه کیجه لری یاغان چی دانه لریله اورتلمش وبو سببله پك آز بر درجهٔ حرارتده بولنیورکن صباحلین کونشك ایلك شعاعیله بردن بره شدتلی برحرارته معروض اولور . نباتات ده، تأثیرات هوائیه دن بزم کبی ، بلکه بزدن زیاده متأثر اولورلر . پك صیجاق بر اوطه ده ایکن اییجه صارنمه دن صغوغه چیقار ، یاخود صغوق بر هواده وجودمز اوشومش ایکن بردن بره قزغین بر آتشك یاننه کلیرسه‌ك نصل خسته‌لنیرسه‌ك نباتات ده بویله بر حالدن اویله جه خسته لنوب خراب اولور .

یوزی غرب طرفنه دوغری اولورسه صباحلری کولکه ده بولنور . کوندوزك اك صیجاق ساعتلرنده ده کونش آلیر . بوندن ماعدا صوك بهارده غرب طرفندن صیق صیق اسن روزکارلردن بوزولور .

اك ایسی باغچه نك جنوبه ناظر بر موقعده بولنمه سیدر . بویله بر باغچه یه صباحلین کونشك ضیاسی مائلاً دوشر . بوصورتله نباتات تدریجاً ایصنیر . کونش ینه ایرکندن چکیلیر . باغچه ده یاواش یاواش سرینلر . نباتات ، نه صیجاقلقدن متأثر اولور ، نه ده سرینلکدن ...

باغچه نك موقعنی تعیین ایتدکدن صکره صره تقسیماتنه کلیر . بر باغچه ده چیچکله برابر سبزوات ومیوه ده یتشدیرلمك ایستنیلیرسه آیری آیری اوچ قسمه آییرمق لازمدر . فقط سنك باغچه‌ك هپسنی جامع اوله جق کنیشلکده اولمدیغی ایچون بو سنه یالکز بر چیچك یعنی زینت باغچه‌سی تنظیم ایتمه‌ك کفایت ایدر . هایدی شمدی سبزوات باغچه می زیارت ایده لم .

مابعدی وار

کوچك حکایه لردن

لکه سز برنام [مابعد: نسخه ٣٤]

«الحق یعلی ولا یعلی علیه»

مغازه مدیری ذاتاً علی آغانك صداسنی ایشتمش ، بولندیغی دائره دن چیقه رق تردد لی آدیملرله اختیاره کلمکده بولنمش ایدی . بو اختیار عمله ایچون چوقدن بری قلبنده حرمتله قاریشیق بر محبت بسلیوردی . هر نره ده تصادف ایتسه کندیسنه رعایتده قصور ایتمز ، بعضاً مغازه‌یی زیارت ایتدکجه کندی اوطه سنه دعوت ایلر ، ساعتلرله قونوشورلر ، فکرندن تجربه سندن استفاده ایلر ایدی . بو قدر سودیکی ، صمیمی بر حرمت کوستردیکی بر ذاتك اوغلنی اتهام ایتمك ، ناموسنی پایمال ایدن بر حادثه اوزرینه قونوشمق ، کندیسنی مشکل بر موقعده براقیوردی . قلباً بوچوجغك ، ناموسکارلغنه امنیت کامله ایله ایناندیغی بر آدمك مخدومنك بویله بر ارتکابده بولنه جغنه احتمال ویرمك ایسته مزدی . فقط نه چاره که میدانده اولان بتون دلائل بو ارتکابك آنك طرفندن اولدیغنه حکم قطعی ویردیره جك درجه ده ایدی . تحقیقاتی بو فکرینی تأیید ایتمکدن بشقه بر نتیجه ویرمه مشیدی .

بوسببلرله اختیارك یاننه کلدیکی حالده کندیسنه نه یولده معامله ایده جکنی شاشیرمش ، نه یاپه جغنی بیله میور ، نه سویلیه جکنی بوله میوردی . علی آغا کندیسنی بو شاشقینلقدن قورتاردی . جدی بر طور ایله کندیسنه دیدی که :

— عفو ایدرسکز مدیر افندی ! ذات عالیلرینی تصدیع ایتمکه مجبور اولدم : معلوم عالیلریدرکه بوساعتده اوغلمك ناموسی تهلکه ده بولنیور . آنك ناموسسزلغندن بن ده بالطبع مسئولم . برائت ذمتی ایچون چالیشمق ، معصومیتنی اثبات ایتمك ایچون هر نه یاپمق لازم کلیرسه اجراسنه مجبورم . لطفاً قاصه یی بنده کزك ده معاینه ایتمه مه ، اوزرنده بعض عملیات یاپمه مه مساعده بیورمکزی رجا ایدرم .

— اوو ! بونك ایچون مساعده طلب ایتمك بیله ایسته مز یاپه جغکز ایش هپمزی مستفید ایلیه جك . حل ایده مدیکم ، عقل ایردیره مدیکم شو مسئله نك اثباتندن جمله مز ایچون بر حصهٔ استفاده واردر . چونکه ناموسکار بر پدرك تحت تربیه سنده یتشن اوغلکزك ده بویله چرکین بر ارتکابده بولنه جغنه قلبم اینانمق ایسته مز . بر ده

سر بستجه چیقه جق بر محل بولور .

ـــ نیچون چشمه طاشلرنده یوصون حاصل اولور؟

ـــ چونکه صو طاغلر دن نیمان ایدوب مجرا سنه کلنجه یه قدر «اسپور» دینیلن بر طاقم تاقص نبات لر پارچه لرینی ده برا برنده کتیرر . چشمه دن آقه جق زمان بو «اسپور» لر چشمه تك بر وزلی محللرنده قالیر . ذاتاً بو نلرك پك چوق ، مواد غذائیسه یه احتیاجی اولمدیغندن آز زمان طرفنده اورادهبیور .

حافیظك کوچك باغچه سی

مابعد [نسخه : ٣٥]

کوچك قارداشلرمزن بو اوزون تعریفاتدن بلکه بر آز صیقلدیلر . فقط چیچکلره بر از محبت پیدا ایتمشه لر ویرلیان معلوماتدن ممنون قالمشلردر . هرحکایه تك ایلکلری صوکلری قدر اکلنجه لی اولمازمی . چونکه حکایه ایی اکلاشلمق اوزره اوحکایه تك موضوعی حقنده بر آز تفصیلات ویرلیلر . بو حال ضرر ویرمدر . هم ده حکایه نه قدر

رهبر تفرقه سی ١

قطبه سیاحت

و

مباح مشروب تانسی

قطب شمالی سیاحی مشهور نانسنك چوجقلغی حقنده تحصیلی . طبعاً سیاحته اولان میل و استعدادی وایلك سیاحتی حقنده اولا بر فکر اجمالی ویرمك صکره ده اجرا ایلدیکی اوزون سیاحتی کشفیاتی حقنده تفصیلات ویرمك ایستیورز .

کوچك قارداشلرمزك اوقومقدن زیاده سوه سوه اوقویه جقلرینه امینز . اوحکایه ورومانلرك اکثری خیالی ، چونکی اوقونمه سی پك ده جائز اولمیان بر طاقم مصاللردن عبارت اولدیغی حالده بو قدر مراقلی ، اکلندیریجی اولورسه حقیقی ، هم ده آرادقلری وقوعات غریبه ومدهشه ایله طولو اولورسه سرکذشتی اوقومه دن صوك درجه ده متلذذ ، متلذذ اولدقلری قدر مستفید اولهجقلری بدیهیدر .

سیاحتلرمه لر ایسه حقیقی سرکذشتلر درکه هم انسانی طاتلی طاتلی اکلندیریر هم ده تاریخ ، جغرافیا تاریخ طبیعی ، احوال اراضی ، عادات امم وا لخ حاصل بر چوق معلومات فنیه ایله ذهنلرینی یورمه دن طولدیریر .

اوزون اوزادیه لرلی وقوعاتك سلسلهٔ جریانی اونوتدیره جق عبارلرله لرك ده جاذبه لی صیقیجی یازمق ، بناءً علیه سیاحتنامه مزی ایستدکلری کبی اکلندیریجی ایستدکلری کبی فائده بخش اولهجق بر صورتده یازمق

ایی اکلاشیلیرسه اکلنجه سی او نسبتده آرتار .

او حالده دها بر آز زحمته قاتلانله رق شو سبزوات باغچه سنه قدر بزی تعقیب ایدرسه کرشوحکایه وسیله سیله باغچه ایلق حقنده بر فکر پیدا ایتمش ، ایجابه استفاده ایلدمش اولورسکز . هم کوره چکسکز که ویره جکمز معلوماتی او قویوب اکلامقده نه قدر آز یورغونلق واردر . شمدی حکایه مزه دوام ایده لم :

اوغلم حافیظ ایله سبزوات باغچه مه کیردك . سوزمی کسمه مشدم . چونکه بر قاچ آدیمده باغچه نك بوقسمنده بولندق . دیبوردم که :

بو باغچه ده کانون ثانیدن اعتباراً چالشمغه باشلادق . بو آیده باغچه یه کوره طاشدم . بنم بایدقلرم بتون سبزوات باغچه لرنده عینیله بایارلر . اوحالده سوزمی عمومی اوزرینه سویلیه لم .

کانون ثانی شباط ـ کانون ثانیده کوره طاشیدیلیر . ایلك سورومده کوره طوپراغه قاریشیر . شبا طده بو عملیات وقت وقت تکرار ایدیلیر . سبزه باغچه لرنده سورمك

ایشی بعض یرلرده صبان ایله ا جرا او لنور . طو پراق قبا رر ، ا ینشلی ، یوقوشلی منتظم چیزگیلر پیدا او لور . بو قبارمش منتظم قسملرك بر بنه نخمود، دیگر بنه صوغان ا کیله بیلیر . او ن ایش یکر می کون صکره ما یده نوز ، هندبا ، قوزی قولاغی ، بیان حاوجی و حاوج ا کیلیر .

مارت – جفتجیلر بو آیده بتون فعالیتلریله چالشیرلر. سورمك و چاپالامق ایشی براز کیچ قالمشسه نخمود، پراصه، هندبا، مایده نوز، صوغان، طو رپ کی باشلیجه سبزواتی بو آیده ده اکه بیلیر . یالکز فصولیه چیدن پك چابوق بوزلد یغندن اکلك ایچون دها براز صبر ایدملك لازمدر.

بو آیده ا کیلن سبزوات کی بوزو لمامه سی ایچون اوستلرینی غایت ایشجه و قورو مش کو بره ایله اور تمك چوق فائده لیدر .

حا فیظ سبزوات یتشدیر مکه مراقی اولدیغندن و یرمکده اولدیغ معلوماتك جانی صیقد یغی چهره سندن آکلادم . سوزی دکشدیره رك مراقی اولان چیچك باغچه سنه عطف کلام ایتمه یی مناسب کوردم . آرتق حکایه به باشلامق ایچون بونی ده قیصه کسه جکم .

• •

بر چیچك باغچه سی ایچون کانون ثانیده آزایش و اردر . بالکز طو پراغی قارتمق ، فا اوتلری ، کوکلری آیقلامق ، بر آزده کو بره لتمك لازمدر .

شباطده آرتق قرلغلر ، کون چیچکی ، خشخاش و بوکی چیچکلر اکلمکه باشلانیر . آرتق نیسانده هر چیچك ا کیلیر .

بن تعریفه اوقدر طالمشم که کو چك آدیملرینی تا یافی باشمه قدر کلمش اولان کوچك فیزم وجدیه نك کلدیکی حس ایتمه مش ایدم . مکر بوسویلدکلرمی اوده دکیورمش! سوزمی اکمال ایدر ایتمز یاتمه دها زیاده یاقلاشدی :

— پدر افندی ، بن ده بر کوچچیك چیچك باغچه سی ایسترم دیدی .

ظن ایدرسه م هان عموم قرداشلرده حال بویله در. بر بنه نه آنلیوسه ، دیکری ده آنی ایستر . بر بنه ویرلنه اوته کی ده نائل اولمق هوسنده بولنیر . اکر بو آرزو ابی شیلر اوزرینه اولورسه خوشه کیده جك پرشیدر ، بوکا غبطه دیبورکه پك مقبولدر . لکن حسد ، بوقا خوی قطب شمالی ؛ غایت واسع بردکز ، بودکزده برجوق ایسمز اطه لردن عبارت او لمق اوزره فرض اولنیور . کچلمز باکیلر ؛ طا غلر کی بیوك ومد هش اولان بو یوزنجی بوز آطه لری ؛ هرطرف فدن سیا حینك مرورینه انکل اولمه رق قطب نقطه سنه واصل اولمازدن اول کیلرینی پارچه لیور . کری دونمه لرینه ، اکثریا دونمکه موفق اولمه دن کیلرینی پارچه لیه رك هلاك اولمه لرینه سبب اولیور . ارضلك بو باصیق جهتلری حقیقةً دکزو بر طاقم جزائر مجتمعه دن عبارتمیدر ، دکیدر ؟ هنوز تمامیله آکلاشیلمه مامشدر .

واقعا حوالیٔ قطبیه ده اجرای سیر و سفر بوقدر زحمتلی ، صوك درجه ده تهلکه لی اولدیغی حالده بو ممالك ؛ جسور سیاحت مراقلیلرینك هوسلرینی قیرمامش غیرتلرینه قتور کتیرمه مش ، نقطهٔ قطبیه پك زیاده یقین

مابعدی وار

تشبثنده ایکن ابی برتصادف ؛ ایلك سیاحتی مختصر آیاز دقدن صکره بو املمزی حاصل ایده جك ایلك کسدیر مه بر چاره یی طریق املمزه چیقاردی : تا نسنك کندی افاده سیله یازلمش ، ایلك دوغرمی ، ایلك قیصه افاده لی ، ایلك زیاده معلومات مفیده یی حاوی برسیا حتنامه بولدق . همان ممکن اولدیغی قدر ساده برافاده ایله ترجمه ایلدك . تصادف اولانلرك اسماء اعلام وسائره حقنده ده طرفمزدن بعض ایضاحات ومعلومات علاوه ایلدك ؛ رهبر مزلك کوچیجك قارده ، قارنه کینك نظر مطالعه لرینه عرض ابدیورز .

• •

نانسنك سیا حتنه باشلامازدن اول قطب شمالینك بوزلری آره سنده صوغوندن ، آچلقدن وفات ایتمش اولانسیاحت قدامیلرینك ، فن قربانلرینك الده مشهور لرلندن بر آز بحث ایتمه یی فائده دن خالی کورمیورز .

اوزرینه چکشمه لر عیب ، هم ده چوق عیبدر ...
انی ده ممنون ایتمك ایچون دیدم که :

ـــ کوچك هوسکار، سن دها باغچه ده چالشه جق بر یاشده دکلسین ، فقط هایدی کوکلك اولسون دیه بر چاره کوستره یم : سن ده کندك کبی مینی مینی بر باغچه صاحبی اوله جقسین . هم ده باغچه کی هر کون ، حتی یاغمور یاغدیغی کونلرده بیله طولاشه بیله جکسین. حافی، شو کوچك معترض همان سوزه قارشدی :

مابعدی وار

متنوعه

حیوانلرده دوستلق

بر انکلیز سودیکی آو کوپکنك مطبخدن اتمکلری چالوب بر یره طاشیدیغنی حس ایله نره یه کتورمکده اولدیغنی مراق ایدر . بر کون حیوانی تعقیب ایلر . کمال تعجبله کورر که کوپك آخوره کیره رك آغزنده کی اتمکی آته ویرییور . کوپك بعضاً ده حیوانه کمیك پارچه لری طاشیرمش . آتك کمیك یمدیکنی کورنجه محزونانه آغلار کبی باغرر ایمش ! .

* *

آریلرك سعی و غیرتی ـ تاریخ طبیعی معلملرندن بر ذات بر سپت آرینك بر کیلوغرام بال یاپمق ایچون ٥,٦٠٠,٠٠٠ چیچکك اوزینی طوپلامه سی لازم کله جکنی بیان ایتمش !..

* *

حیواناتك صدالری ـ حیوانات ایچنده صداسی اك اوزاق محلدن ایشیدیلن آرسلاندر . آرسلاندن صکره چقالك صداسی کلیور. مرکب ایله کلبك صدالری اوچنجی درجه ده در . قوشلرده ایسه صره ایله پاپاغانك قارتالك پوهونك صدالریدر .

یاور حضرت ولایپناهی

حسین محی الدین

شئون مکاتب

بو کچن پازار کونی شهرمز مکاتب خصوصیه سی آره سنده ترقیات جدیه سیله تمیز ایدن « فیض صبیان » مکتبی ده لیمانمزده هیبتنمای سطوت اولان دونمای همایون قوماندان سفینه سنی زیارت ایتمشدر .

سفینه نك سواریسی میرالای عزتلو عمر عشقی بك افندی طرفندن بر کون اول وقوع بولان استیذان واسترحام اوزرینه مأمورین مخصوصه معیتنده اوله رق بر استمبوط ایله مقدار کافی صندال ساحله کوندرلمش و بو واسطه ایله شاکردان کمی به مرفهاً ایصال قلنمشدر .

بیوك بر نزاکت والتفات ایله قارشولانان شاکردان کوپشته اوزرنده صره ایله دیزیله رك اخذ موقع احترام ایلمشلر وقیزلر طرفندن بر طرز ملکانه وکمال صفوتله تغنی ایدیلن مدحیهٔ پادشاهی یی متعاقب عموم طرفندن « پادشاهم چوق یشا » درود خالصت نمودی تکرار ایدلمش و بو میانده موزیقه رسم سلامی ایفا ایتدکدن صکره طلبه وطالبات معلملری معیتنده و یانلرینه ترفیق ایدیلن مأمورین مخصوصه رفاقتنده فوج فوج کمینك هر طرفنی طولاشه رق استفاده لی بر صورتده اکلنمشلردر . بو صره ده کمینك ماکنه لری ؛ طوپلری وتجهیزات سائره سی حقنده معلومات موضحه و مکمله ده اعطا ایدلمشدر .

نهایت مکتب تکرار کوپشته اوزرنده طوپلانه رق تشکیل ایلدیکی نیم دائره اورته سنه مکتبك برنجی شاکردی ١٩ نومرولی علی سالم افندی چیقارلدی . ضابطان مومی الیهم ایله بر خیلی مسافرین حاضر ایدیلر . علی سالم افندی زمانمزك اك بیوك شاعرلرندن توفیق فکرت بك افندینك « حسنك غزاسی » سرلوحه لی شعرینی

بر چوق انلرك ﴿ عضله لرك ﴾ حركت ایچه سی ایجب ب ایلر . ایشته شهیق واسطه سیله هوای صاف آق جكرلره كیدر . اوراده مبادله اولور . نفس مبادله اولدیغنه واقف اولمق ایسته ین طالب وطالبات آشیده كی سوزلری دكله ملیدر :

دم ﴿ قان ﴾ ایكی قسمدن مركبدر . قان طبقی سوت كیبدر . قانك بر قسمی صو ، دیگر پارچه سی صلب ﴿ پختیلاشمش ﴾ ماده لر تشكیل ایدر .

برشهر خاطر لایه كز . شهرك مجرا سنده صولر آقار كیدر . صویك اوزرنده آغاج پارچه لرینه ، اودون قرینتلرینه الخ . . . شیلره تصادف اولونور . صویك سطحنده یولنان بو مواد اكثریا نهرك كناردن كیدر . صاف و براق صو ایسه اورته دن كچر . ایشته قانك صو قسمی ده بویله چه قیرمزی قان طمارلری دروننده آقار كیدر . اورته سنده صویك سطحنده (كریوات حرا و بیضه) نامله ری و یریلن اوصلب جسملر باللر كولدور یورلر ایمز . اوت ! قان بو ماده لردن پشقه شیلر دن ده مركبدر . فقط بو قدر ینی بیلمك بزه كفایت ایدر . هوایی حویصله قدر كتیرمش ایدك . حویصله راصل اولان هوانك اوكنه برنجنجه پرده كلیر . آتلامق ایجاب ایدر . هوا بو پرده دن دمجرا یه جق پرده دلسیكلردن ایچری كیرر . هان اورا جقده سیاه قان طمارلرنده سیل كبی آقان قانی بولور . حال بوكه هوا مولد الحموضه ایله آزوتدن مركب ایدی . مولد الحموضه قانی كور نجه ـ اوراده كی حرارتی بو لنجه ـ آزوتدن آیریلیر . قانه قاریشیر . قان ده مولد الحموضه یه آغوشنی آچار . كندنده حل ایدر . فضله سنی دها زیاده مسافر پروریك اولق اوزره اوصلب جسملر اوزرینه اوطوروتیر . نام بو ایشلر اولور ایكن قرمزی قان طمارلری ایله كان حاضن قاربونغازی مولد الحموضه نك ورودندن خبر دار اولور . او آنده نه پایه جفی شاشیرر . هی ! فاره لر كدی نی كورمك دكل ، حتی حس ایدنجه بیله قاچدقلری كبی حاضن قاربون غازی ده صا فلانه جق پرآرار . قان ده طوره مز . همان پرده نك دلیكلردن قاچار ، حویصلات درونده

نفسی آیر . اوراده طوره مز . طباته قوت قاچار . كوچك نفس بوریلرینی ، اوراده تجه لرینی ، بیوكلرینی كچر . شریان شدتی مرور ایلر . لكن چیقارركن فضله مقدار حاضن قاربونی حامل بولونور . نفس فعل مهمی بوصورتله اجرا اولور . فقط شهیق ایله زهیرك تركیبلرنده موجود فرقه دقت ایدر ایسه ك جوق معتبدار بولورز . هوا شهیقك تركیبنده حجماً یوزده (۲۰,۹) مولد الحموضه (۷۹,۱) آزوت و (۱۰,۰۰۰)ده (٤) قدر حاضن قاربون بولورز .

هوای زفیرینك ترکیبنده ایسه حجماً یوزده (۱۵,۵۵۳) مولد الحموضه و (۸۹,۱۰٦) آزوت و بیكده (٤) قدر مولد الحموضه بولونور . شو مقایسه جك حقیقت حالی ایضاحه كافیدر . شورا سی ده شایان دقدر . كه آق جكرلر یكرمی درت ساعته ده تقریباً (٥۱٦) لیتره مولد الحموضه جذب و مص ایلر . حال بوكه عین ساعتده (٤٥٥٥) لیتره حاضن قاربون طرد و اخراج ایلر .

ایشته تنفس فعل مهمی شو سطرلرله اجمالاً اولنه بیلیر .

حافینك كوچك باغچه سی

مابعد [نسخه : ۳٦]

ـــ بو نصل اولور ، پدر افندی ؟ چاتی آلتنده می چیچك پشدیریلیر جك ؟ هیچ هوا سی آز . كوش كورمین برلرده نباتات یتیر می ؟

ـــ محله ایچه كوچك معترض ! هنوز باغچه مز اویله بر پرده اوله جق ده بر سوز سویلدیمدم . اویله یا ! نباتات بزدن زیاده كو نشك ضیا سنه محتاجدر . كوش ا انلرك روحی دیمكدر . باتاق اوطه كزلك اوكنه بر بالقون یوقیدر ؟ سن . .

ـــ ها ! كلادم ، پدر افندی بالقونده برصاقسیلق پارچه جق ، صاقسیلرده چیچك پشدیریلیر جكدر .

ـــ یئه محله ایدییورسین ، سوزمی كسمه كوچك بارامار ! بری سوزیمی اتمام ایچه دن دیكرینك باشلامه سی .

سوزکسمك عیب اولدیغنی قاچ دفعه در سویلدم . شو خفیف تکدیر حافی بی صو صدیردی . یوزیمی قزارتدی ، شورتك ، شوچجه بدن حاصل اولان پنبه لك نه قدر خوشمه کیدر! بن شون جوچقلرده بوحالی کورمك ایسترم . فقط تکدیری موجب اوله رق بر حال اوزرینه دکل . اویله اولسه یله بنه ایدر . چونکه مجبا ب . صلاح حاله اولان استعدادك اك شبهه سز بر دلیلیدر . حسن اخلاقی بوتکله بابلارم ، حافینك محوللغی سبیله آره صره طالعینلغه ایتدیکی بوقصور جانمی صیقمیور دکل . لکن مادام که کندیسنده چابوق اوتانمق واردر ، نهایت تصحیح اخلاقه موفق اوله جغمی امید ایدیورم . هم نه بالان سویلیه یم ، بویوله ده کی محوللغی کیزلیدن کیزلی یه ممنونیتمی ده موجب اولیور . اکر یوزه چیقمیه جغنی بیلسه م سیینی ده سویلردم . ایی بیلکز که جو جقلرك ایی حالرینی تقدیر ایتدیکمزی لزومندن زیاده کندیلرینه سویلمدیکمز شمارق اولامه لری ایچوندر . سوز آره . مزده قالسون . محوللغی اکثریا شدت ذکادن ایلری کلیر . یونکله بر ایراد ده مغایردر ، بیوك بر قصوردر .

نکدیرمه دها بر آز تأثیر ویرملر ، فقط تمامیله کوکلنی فیرماموق ایچون فزمه توجیه خطاب ایتدم :

— حافی سکاتخته دن بر و یا ایکی صندوق پایه جق ، ایچنی قبارمش وکوبره لی طوپرافه طوملدیره جقدر . بوللری بالقوك بر اوجنه بر لسکده جیقاره جقسکز ، ایچنه آرزو ایلدیکك چیچکی اکه جکسز . ایی دکلمی ؟

— چوق ایی اولور . لکن پدر افندی ، قرداشمك دیدیکی کبی ، بالقونمزی صاقسیارله دونانلسه ق دها خوش اولمزمی ؟

— قزم صاقسیارده چیچك یتشدیرمك دها کوچ اولور . هیسنه یرلسیتده صو آتلمازسز . بونلره اکیله جك متنوع چیچکلرك نصل یتشدیرلدیکنی اوکرنمك ایچون دها بك کوچکسین .

کوچك چوجقلری بو سوز ، شو کوچکلك محزون ایدیور . بو حقیقتی هیچ ده قبول ایتمك ایستمیو رلر . وجدیه بك ده یوبله بر حسد ه اولدیغنی آکلاتدم . بکا اعتراض ایتمك قورقیوردی ، لکن رجالك عیب اولدیغنی اوکرتمشدی ، فقط بنه بیلیوردی ، که رجاده چوق و یری

﴿ چوجقلره رهبر کی تفرقه سی اولیه جقدر ﴾

قطبه سیاحتی

و

مباع مشهور نانسن

کیدیله بیلمشدر . فقط هنوز اونقطه یه مدنی عالمدن هیچ برفرد آیاق باصمغه موفق اوله مامشدر . عجبا بو امل حاصل اوله بیله جکمی ؟

انسانلر طبیعتك بتون قوای وحشیانه سنه غلبه ایتمك چاره لرینی بوله بیلمك استعدادنده اولدقلرینی هر کون اثبات ایدن مدنی انسانلر ، بالخصوص شو تهییزات مدنیه یه خارق العاده یردکاو جسارت علاوه سیله عزمندن دونمه ین سیاحت وفنون فداییلری ، بویوك انسانلر ، امیدا ولنورکه نهایت بوکادره موفق اوله جقلردر . بالوقله سیاحته جیقان مشهور نورو جلی (آندره) اکر هنوز صاغ ایسه ، صاغلغنه دائر آره صره ایشیدیلن میمم وقرا کلق امارهلر ، ضعیف روایتلر یاکلش ، یالان چیقمازده حیاتده اولدیغی تحقق ایلرسه بو امید اتمامی لکه پك یقینده حاصل اوله بیله جکدر . باخود بلکه بنه یکی برسیاحته چیقمق تشبثنده اولان نانسن بودفعه موفق اولور .

بو قدر فدا کارلقلر یالکز برمراق اوزرینه ، ساده بر اشتهار مقصدیله دکلدر . بالخاصه ترقیات فنونه خادم اوله بیلمك ، بوصورتله جمعیت بشریه یه بیوك خدمتلر ایتمش اوله رق محق شان و شهرت فازاتمق ایچون چالیشیلیور .

عالم مدنیت بویوك کاشفلری یالکز معنوی برقازانجله براقمیور . کندیلرینه مادی ده اهمیتلی مکافاتلر ویریور .

برینك آردنجه اولورسه جان صیقار . نهایت چکینه رك دیدی، که :

— هیچ اولمازسه باغچه‌مده برقاچ دانه‌جك اولسون صاقسی بولندیرمامه مساعده ایتسه کز ، چیچکلری یتشدیرمك اصولنی اوکرنمکه چوق غیرت ایدردم .

— پك ایی ، هایدی ایستدیکك اولسون !

حافی سربستلکنی برآز اله آله بیلمشدی . سوزه قارشمق ایچون میدان بولنجه همان آتیلوب دیدی، که:

— صاقسیلردن زیاده بوصندوقلر خوش اوله جق ، هم ده رخصت ویررسه کز ، آلتنه برقاچ آیاق ده یاپه جغم .

— اونه ایچون ؟

— سمیرامیسك آصیلی باغچه‌لرینی تقلید ایتمك ایچون !..

نصل حافیده حس ایتدیکم ذکا وارمی ایمش . بو جواب ؛ بو بولش پك خوشمه کیتدی . کندمی ضبط ایده میه رك تبسم ایتدم التفات ایله دیدم که .

مابعدی وار

شتی

نیچون ؟ چونکه :

— نیچون چوق صغوق اولدیغی وقت آتش دها قیزغین ، دها پارلاقدر ؟

چونکه صغوق هوا عین حجمده‌کی صیجاق هوادن دها زیاده غازی ؛ بناءً علیه آتشی بسلیه جك دها چوق مولدالحموضه‌یی حاویدر .

— نیچون یازده ایی یانمش بر منقل آتشی کونشك ضیاسنه عرض ایده جك اولسه ق آز زمان ایچنده سونر ؟

— چونکه کونشك ضیاسیله انبساط ایدوب خفیفلشمش اولان هوا ؛ آتشك محافظه‌سی ایچون محتاج اولدیغی غدایی ویره‌مز .

— نیچون طاغ تپه‌لرنده آتش یاقمق کوچدر ؟

— چونکه تضییقات هوائیه‌نك تناقصیله خفیفلشمش اولان هوا ؛ آتشه لزومی مقدار مولدالحموضه ویره‌مز .

بو اولمسه بیله انسانیت آره‌سنده حیات معنویه قدر ، ابدی بر نام براقمق کبی بر اجر عظیم ایچون دها نه درجه‌ده چالیشلسه ، نه مرتبه فدا کارلق ایدلسه آزدر .

ابتدا انکلتره حکومتی اون آلتنجی عصر میلادیده آسیا ایله اراضیٔ قطبیه آراسنده بر ارتباط پیدا ایتدیرمك مقصدیله غرب شمالی طرفندن برکچید بولمغه قالقشدی .

١٥٨٥ تاریخنده { داویس *Davis* } ١٦٠٧ ده {هودسون *Hudson*} ، ١٧٧٢ ده {فیلیپ *Philipps*} و {مولغراو *Moulgrave*} ، ١٨٤٠ ده {پارری *Parry*} ١٨٤٥ ده {فرانقلین *Franklin*} مهم سیاحتلر اجرا ایتدیلر . نهایت آرانیلان کچید (غرب شمالی معبری) ١٨٥٣ تاریخنده { ماق قلور *Mac - clure* } طرفندن بولنمشدر .

بورالردن نقطهٔ قطبه واصل اولمق ایچون {روس ورانژل *Russ Wrangel*} طرفندن سبریا طریقیله « ١٨٢١ - ١٨٢٣ » ده ، {پارری *Parry*} طرفندن اسپتجبرغ طریقیله « ١٨٢٧ » ده ، {کین *Kane*} اشمیت بوغازی طریقیله « ١٨٥٣ » ده {جرمانیا *Germania*} طرفندن ینه اسپتجبرغ طریقیله ایکی سفرده « ١٨٦٨ و ١٨٦٩ - ١٨٧٠ » ده {پولاریس *Polaris*} طرفندن بافن دکزی طریقیله « ١٨٧١ - ١٨٧٣ » ده ، {تغوتوف *Togothoff*} طرفندن زامبل جدید طریقیله « ١٨٧٢ - ١٨٧٤ » ده سیاحت ایدلمشدر .

بونلردن {جون روس *Jhon Russ*} بحر محیط آطلاسی ایله بحر محیط کبیر آره‌سنده برکچید بولمق اوزره ١٨١٨ تاریخنده یوله چیقمش ایدی . آرادیغنی بوله مامش ایسه‌ده غروئنلاندك شمال وغرب طرفلرندن سیاحت ایتمش

مابعدی وار

شاکردانك محصولات قلمیه سندن

اسکی زمان آدملرینك جهالتی

فرانسزجه دن مقتبسدر

تاریخده اسکی زمان آدملرینك احوالنی اوقودقجه شاشمامق الدن کلمیور . سوسلی سوسلی سرایلر ، اوجی بوجاغی بولنماز دینه جك درجه ده بیوك بیوك مزارلر ، بلوطلره قدر اولاشمش یوجه یوجه قله لر کوزمزك اوکنه کلدکجه قلبمز چارپمغه باشلایور ! زمانمزده بو قدر ایلریله مش بولنان فنك یار دیمیله یاپیلان بنالرمزدن هانکیسی (لابرینت) سرایی قدر در !

فرعونلرك مزارلری قدر بیوك مزارلر {اهرام} بشقه نره ده کوریلیور ! اسکی انسانلر اللرنده زمانمزده کی قولایلقلردن هیچ بری اولمقسزین ـ یالکز انسان غلبه لکی ایله ـ بو قدر بیوك اثرلر میدانه کتیرمش اولدقلری حالده دیکر جهتدن بر حیوان قدر عادی کورینه رك حیرتمزی آرتیردقجه آرتیرییورلر ! بوندن اوچ بیك سنه اولی آسیا قطعه سنده حکومتلر میدانه کتیرمش اولان آثوریلر ایله کلدانیلری کوز اوکنه کتیره لم : دشمنلری حقنده دسیسه لر ترتیب ایتمك خصوصنده پك اینجه فکرلی اولدقلرینی کوروب ذکالرینه حیران اولورز . فقط بشقه بر جهتدن مثلا : مذهب یولنده انسانلغك اك اشاغی درکه سنه ، عادتا بهیمیته قدر اینمش بر حالده کوروب غریب بر تضاد حس ایچنده قالیرز .

زیرا مذهبلرینی قارشدیرنجه کونشی (حاشا ثم حاشا) اه دیه کوردکلری میدانه چیقارکه بو درجه ده قبا عقیده یه شاشمامق اولورمی؟ انسان بوکا هم کولر ، هم ده شاشار ... ساده آسیا ده کیلرمی ! یا آفریقا قطعه سنده کی اسکی مصریلر حیواناته ، حتی حیوانات خسیسه یه بیله طپارلرمش .. بر تمساحی ، بر قوشی ، حتی کندی باغچه لرنده کندی اللریله یتشدردکلری سبزه لری معبود عد ایدن بو آدملر دیکر طرفدن او قدر نازك صفتلر میدانه کتیرمشلرکه موزه خانه لرده صاقلانیلان اورنکلرینی کوردکجه ظریفلکلری ، اینجه لکلری پك زیاده خوشمزه کیدر . قیومجیلق بو درجه ده ایلریله مش اولدیغی حالده بیله زمانمز قیومجیلرینك نظر دقتلرینی جلب ایده جك مهارتله یاپلمش حلیاتك اوزرلرنده کی اینجه و کوزل رسملری میدانه کتیرن ذکالری آنلری بر اوکوزه طاپمقدن آلیقویه مامش ، نه قدر ده غریب !..

(آپیس) {اسکی مصرلیلرك عبادت ایتدکلری بوغا} اولنجه ملتجه ماتم طوتارلر . بر یکیسی طوغدیغی زمان دنیالره مالك اولمشجه سنه سوینیرلر ایمش ! بزده هپسنه بردن ـ « آپیس عقللی » دیسه ك نه قدر کوزل یراشه جق !.. آوروپاده بو خصوصده آسیا و آفریقادن کیرو قالمشمی ؟ زمانمزده ترقی خصوصنده هر قطعه دن ایلریده اولان اوروپا قدیماً جهالتده اوته کی قطعه لردن کیرو قالمامش . اسکی یونانیلر ایله رومالیلرده سرخوشلق باکوس (شراب الهی عد اولنان اسمی وار جسمی یوق دلیقانلی) سایه سنده حرمت قزانیرمش ، شمدی ایسه (حرمتن انکار ایدن عالمده حرمت بولمه سون) دینیور .

خرسزلق مرکور (تجارت الهی) سایه سنده فنا کورلمز ایمش ! یکی شیلر چیقارمق خصوصنده زمانمزده اك ایلریده بولنان فرنکلرك اجدادلری اولان غولوالر ایله جرمانلر نونه نالر (اسکی فرانسزلرك معبودلری) اوغورنده نیجه فنالقلر ارتکاب و اجرا ایتمدیلرمی ؟!..

« سبحان من تحیر فی صنعه العقول »

سیروز مکتب اعدادی

شاکردانندن

ثروت

حافینك کوچك باغچه سی

مابعد [نسخه : ۳۷]

ـــ آفرین یاوروم ، تشبیهك ضررسز تاریخ درسلرینه دقت ایتدیککی ، بر آز آکلامغه باشلادیغکی اثبات

ایتدك . نه چاره‌که سنك یاپه جغك (عجائب سبعهٔ عالم)دن بری اوله میه جق .

— نه یاپه‌یم پدر افندی ، دهاپك کوچکم ؛ بیودیکمده بن ده بیوك شیلر وجوده کتیرمکه چالشه جغم .

حافی ایسته مدیکی حقیقتی سویلمك ایچون چاره‌سز قالمشیدی . بونکله برابر جوابی ده پك دوغری ، موقعه پك مناسب ایدی . یالکز وجدیه نه سمیر امیسی ، نه ده عجائب سبعهٔ عالمی بیلدیکی ایچون صیقلیور . سوزك بیتمه سنی بکلیور دی . سمیر امیسك بر قادین اولدیغنی بیلمش اولسه یدی ، شبهه سز صیقلمیه جق ، بلکه ایضاحات بیله ایستیه جکدی . صبر سزلقله صوردی که :

— پدر افندی ، صندوقلره نه چیچکی اکیله جکدر ؟

— نه چیچکیمی ؟ .. قهقهه چیچکی اکرز .

— اوو ! اوت . اوت قهقهه چیچکی اکه لم . شو نارلالرده بیتن دکلمی ؟

— خیر قزم ، اکا بوری چیچکی دیرلر . بودیدیکم چیچك ده آنك کبی بر نوع صارماشیقدر . شمدی اکرسه‌ك تموز آینده مائی ، یاخود کل رنکنده بعضاً بشقه بر رنکده کوزل چیچکلر آچه جقدر . صندوقك بر طرفنه بر سیجیم باغلایه جغز ، سیجیمك دیکر اوجی اوزاقجه بر پنجره یه باغلانه جقدر ، صارماشیق سیجیمه صاریله رق آنك بوینجه طرمانه جق ، غایت خوش بر منظره تشکیل ایده جکدر . لکن بونی هرکون صولامغه اونوتمیه جقسین . چیچکك ایچون نه قدر زحمت چکرسه‌ك ، آنی اوقدر چوق سوه جکسین . چونکه زحمتسز اکلنجه اولماز . اوزرینه امك صرف ایدیلن شی ایسه چوق سویلور .

صندوق یاپیلنجه یه قدر صاقسیلری حاضرلایه بیلیرز . ایشته شورا ده بوش صاقسیلر واردر .

حافی صاقسیلره دقتله باقه رق صوردی ، که :

— لکن پدر افندی ، هر صاقسینك دیبنده بر دلیك کورییورم . بونلرك نه لزومی واردر ؟

— بودلیکلرك چوق لزومی واردر اوغلم ؛ چونکه چیچك صولاندیغی وقت ، صوچوق آتیلیرسه بودلیکدن

رهبرك تفرقه‌سی ٣

قطبه سیاحت

و

سیاح مشهور نانسن

١٨٢٩ ده اجرا ایلدیکی ایکنجی بر سیاحتده جنوب غربی یه دوغری حرکت ایده رك (پرنس ره‌ژان) کچیدنده (لانقاستر سوند) برونی ، متعاقباً (بعوتیه *Boothia*) کورفزینی کشف ایتمشدر . ٧٧ درجه ٢٧ دقیقه عرض ٤٩ درجه ٩ دقیقه طوله قدر ایلریلمش ، بورالرده بر چوق تهلکه‌لر ؛ تحمل اولنماز مشقتلر ایچنده اوچ قیش کچیرمشدر . « قطب شمالی یه سیاحت » و « شمال غربیده برکچید تحریسی » عنوانلریله ایکی سیاحتنامه یازمشدر . ١٨٥٠ سنه سنده ٧٣ یاشنده اولدیغی حالده — آشاغیده کندیسندن دها براز بحث ایده جکمز — جون فرانقلینی آرامق اوزره تکرار سیاحته چیقمش ، بو سیاحتده یکنی قپودان {سیر ژام روس *Sir James Ross*} ده کندیسنه رفاقت ایتمشدر .

پارری ده ١٧٩٠ تاریخنده « باد » قصبه سنده طوغمش بر انکلیز قپودانیدر . ١٨٥٦ تاریخنده سفائن حربیه ده استخدام اولنمش و بحریه میرلواسی رتبه سنه ارتقا ایتمشدر . مومی الیهك قطبه دوغری درت سیاحتی واردر :

«١» ١٨١٩ تاریخنده در . ٧٩ درجه عرض شمالی ، ١١٠ درجه طول غربی یه قدر ایلریلمش ، ١٠٠٠ انکلیز لیراسی مکافاته نائل اولمشدر .

صیزار. اکر صاقسینك صوصیزه جق یری اولمازسه کیت کیده دیبنده بر باتاقلق تشکیل ایدرکه بو، نهایت چیچکی چوروتیر. دلیکك قپانمامه سی ایچون اوزرینه طوپراق طولدیرمازدن اول محدب (قبه لی) بر پارچه طوغنه قویه لم، بونك اوستنه ده صودلیکه قولایلقله کچه بیلسون دیه بر آز چاقل طاشی ییغه لم. دها اوستنه ده آرتق طوپراق طولدیره رق ایستدیکمز تخمی اکه بیلیرز.

صاقسیلردن برینه ابتدا چیچکلری کوزل وقوقولی بر صارماشیق اکه لم بو چیچك پنجره کزی تماماً صاره جق و اوطه یی ایی قوقولرله طولدیره جقدر. فقط او حالده کیجه لری پنجره نك جاملرینی قپاتمغه اونوتماملیسکز. چونکه چیچکلر کیجه لری هوایی بوزار. هله قپالی بر اوطه ده نباتات بولندیریلیرسه انسانی زهرلر.

ایکنجی صاقسی یه طیرمانتی اکه لم. بوده پنجره نك یوقاریسنه قدر طیرمانه جق، قیرمزی چیچکلریله لطیف بر منظره آله جقدر.

اوچنجی صاقسی یه ده قرنفل اکه رز. ایسترسه ك قرنفل صاقسیلرینی چوغالتیرز. چونکه قرنفیلك درلودرلو رنکلیلری اولور. بویله جه بالقونکز، پنجره لر کزك اوکی کوچك بر باغچه یه تبدل ایلر.

آرتق وجدیه ده کی، حتی حافیده کی ممنونیتی کورملی ایدیکز! بو ممنونیتلرینی لساناً ده کوستردیلر. اوزون اوزادی یه تشکر ایتدیلر. آنلری فائده لی اوکرنجه لره، اکلنجه لره سوق ایله سوندیرمکدن بن دها زیاده سونمش ایدم.

مابعدی وار

شتی

نیچون؟ چونکه:

— نیچون نباتاته یقین اقامت ایتمك صحته نافعدر؟

— چونکه حیوانات حین تنفسده یوتدقلری مولد الحموضه یی حامض فحمه قلب ایله دیشاری یه چیقاررلر. نباتات ایسه، حامض فحمی بلع ایله مولد الحموضه نشر

«٢» فوری و هکلا نام کمیلرله ١٨٢١ – ١٨٢٣ ده واقع اولمشدر. بو سیاحتنده «ملویل» آطه سنی کشف ایلمشدر.

«٣» {ماغنزی *Mackensie*} نهریله {غلاس *Glace*} برونی آره سنده کی مسافه یی طولاشمشدر.

«٤» ١٨٢٦ تاریخنده اجرا ایتمش، براً ٨٤ درجه عرض شمالی یه قدر کیتمشدر. بو درت سیاحتی حقنده ١٨٣٣ تاریخنده لوندره ده مکمل بر سیاحتنامه نشر ایلمشدر.

انکلیز کمیجیلرندن سیاح مشهور سیرجون فرانقلن ١٨٤٥ ده شمال غربی کچیدینی بولمق اوزره سیاحته چیقمش، فقط خیلی مدت نه اولدیغنه دائر بر خبر آلنه مدیغندن، زوجه سنك استرحاماتی اوزرینه، بر چوق سیاحلر کندیسنی آرامغه چیقمشلردر. بو آرایانلردن بللو اسمنده بر کنج فرانسز بحریه ضابطی ١٨٥٣ تاریخنده وفات ایتمش. قپودان {جون را *John Rae*} ١٨٤٥ تاریخنده هودسون لیماننده فرانقلینك لوازمات سفریه سندن بعض اثرلر بولمش. نهایت ١٨٥٩ ده {ماقلنتون *Maclintoc*} ١٨٤٩ ده مومی الیهك «قرال کیلیوم» آطه سنك شمال غربیسنده وفات ایلدیکنی تحقیق ایلمشدر.

کین ایله {مورتن *Mortan*} اسمنده کی بر آمریقالی قپودان ١٨٥٥ تاریخنده بافین دکزینك شمالنده و شرقاً «واشنغتون»، غرینل» اراضیسی آره سنده «کنه دی» و «اشمیت» بوغازلرینك شمالنده بوزدن خالی بردکز بولدیلرکه او زمان بودکزده ٧٢ درجه ٤٥ دقیقه یه ایلریلنمش ایدی. اشبودکزه {کین بحر قطبیسی *Mer Balaire de Kane*} نامی ویریلیور.

مابعدی وار

هر چه باد آباد دییه رك كنزلندیكم بردن چیقدم ، جنوارك مكروه قویروغنه آصلدم بو جسم جسیم صو اوزرنده خفیفجه قایمغه باشلادی ، بنی طاشیه بیلیوردی. تفنكمی كوره‌ك مقامنده استعمال ایدرك عاقبت صندالمه آتلدم . آرتق ورطه‌دن قورتلمش ایدم .

* *

تمساحلر كرننكله فاملیاسندن و ذو المعاشین (یعنی هم صوده ، هم ده قره ده یشایان حیوانات) طاقمندندرلر. باشلیجه اوچ قسمه تقسیم اولنورلر. برنجیسی نیل نهرنده بولنان تمساحلردركه آفریقا و آسیای جنوبینك مختلف مواقعنده بولنور. بونلرك بویی ٦ - ٧ مترویه قدر اولور. ایكنجیسی آمریقای جنوبی كوللرنده بولنان تمساحلر - دركه حكایه‌مزده موضوع بحث اولان تمساح بونلردندر. بونلرده ٤ - ٥ مترو بوینده اولورلر. اوچنجیسی اصل هندستان و بالخاصه (غانژ) نهری تمساحلریدركه اغزلری غایت طار و اوزوندر، كندیلرینه مخصوص بر چكه‌یه مالكدرلر . آمریقای جنوبی تمساحلرندن دها بیوجك و نیل نهرنده بولنانلردن دها كوچوركدرلر . غانژ نهری تمساحلری اكثریا بالقلرله و بولدقلری وقت لاشه‌لرله تعیش ایدر و انسان ایچون تهلكه‌لی كورنمزلر .

حافینك كوچك باغچه‌سی

مابعد [نسخه : ۳۸]

ویردیكم تفصیلاتدن، سرد ایتدیكم وصایادن كوچك قاره وقارئه‌لرمك درجهٔ استفاده‌لرینی بیله‌مم. فقط بزم كوچك حافی خیلی مستفید اولمشدر. چیچك یتشدیرمك ایچون بیوك بر مراقی وار . یورلمیور ، اوصانمیور ، چالشیور. باغچه‌سنی چاپالامق. اكمك ایچون نصل چالشمقده اولدیغنی كورسه‌كز بو یورلماز چوجغی حیرتله تحسین ایدردیكز . اكر كندیسنه مساعده ایتمش اولسه‌یدم ، باخصوص مكتب زمانلرندن درس ووظیفه‌لرله اوغراشمقدن آره‌لق بولسه‌یدی، احتمالكه بتون كوننی چاپاسی الده باغچه‌سنده اوغراشمقله كچیره‌جكدی . حافینك الك بیوك استفاده‌سی صحتنجه‌در. باغچه‌سنده چالشمغه باشلایه‌لی بری وجودجه چوق ایلشمشدر. اوكوچك بوییله باغچه‌ده ایشلركن كورسه‌كز كندیسنی بیومش‌ده كوچلمش حقیقی بر باغچوان ظن ایدردیكز. اكر كثرت ازدحامدن قورقمسه‌یدم ، مایس آینده : « چوجقلره رهبر »ك قاره وقارئه‌لرینی دعوت ایلر ، آنلره : « كلیكز چوجقلرم، بزم كوچك باغچوانك اثر مهارت وغیرتی اوله‌رق تنظیم اولنان شو كوچك باغچه‌نك انتظامنی ، حاصلاتنی كوركز. برقاریش یرینی بیله بوش بوله‌مازسكز، مایس ابتداسندن بری هر طرف لزومی وجه ایله اكلمشدر . بلكه بعض قاریقلری بر آز انتظامسز بولیورسكز ؛ فقط اوقدر مشكلپسند اولمیكز ! » دیه‌جكدم .

هنوز مایس آیی نهایت بولمامشیدی . بر كون باغچه‌مده طولاشیركن حافی یانمه كلدی. محزونانه دیدی‌كه:

مابعدی وار

شتی

نیچون؟ چونكه :

— نیچون قولاغمز ایكی اولدیغی حالده بر دفعه ایشیدییورز ؟

— چونكه صدا ؛ قولاقلرك بینده اولان مشترك التصاق{ برلشمه } نقطه‌سی اقسامنه اورر . بو حالده بز یالكز بر تأثیر حس ایلرز . فقط بو تأثیر برقولاقله حس اولنان تأثیردن دها شدتلی و قوتلیدر .

— نیچون دكزك دیبنه ایوجه قپانمش بر شیشه‌یی دیكر بر ثقلت واسطه‌سیله ایندیره‌جك اولسه‌ق شیشه در حال طولار ؟

— چونكه شیشه حین سقوطنده پك آغیر بر صو طبقه‌سنده بولنوركه تضییق سببیله غایت اینجه طوزك بعض اقسامی شیشه‌نك مساماتی آره‌سنده بر كچید آچار و بو كچیددن تدریجاً و آزار آزار صو كیره‌رك شیشه‌یی

ايتدكلرى ايچون حامض آزوت (كذاب) ى تشكيل ايدرلر. او ياغمورلر آنى برلكده سوروكلر. بو حال ياز ياغمورلرنده چوق وقوعه كلير. ايلك ياغان قسمى طوپلانلامييوب ده صكره دوشن قسملرى دوشيرلور. وهواندير يلورسه اك زياده وجوده نافع واك لذيذ صو بو ياغمور صويدر.

قار و بوز صولرى ياغمور صولرينه يقيندرلر. فقط هواسز اولدقلرى ايچون آنك قدر كوزل اوله مازلر. قويو صولرى كرچكى اولمز و مواد معدنيه سى اون بعدنجى آشمازسه شرب صاغ اوله بيلور.

طوغرغون صولر (مياه راكده) هيچ بر وقت ايچلمامليدر. بوقارووده سو يلدزلى مواد عضويه (ميقروبلر) جوغالور. صويك هواسى، رنكنى، شدتى بوزلر. آقار صولر، (نهر ايرمق صولرى) هر زمان تازه لندكى ايچون ايچلمكه برلر.

طوزلو صولر، اكثرى صولر چابكلى صولر، صودالى، كوكرتلى صولر طباشده استعمال اولنان صولردركه انسان آنلرى كيفى ايچون ايچمامليدر.

اجزاجى

ارهم اسماعيل

حافيك كوچك باغچه‌سى

(مابعد ١ نسخه : ٣٩)

— پدر افندى آرتق سنبلبلرم، « زينت بوستان » لرم و دها بعض فدا نلر چيچكلر و برميورلر. سز اك اوكرندككز و جه ايله چيچكلرمه دقت ايتدكيكم حالده ايستديكم كبى ياشليلنميورلر. بونلره بر چاره بوله‌مزمى ؟

كوردكزى شو معنده مشكلپسند چوجغى! ايسته‌يورككه هر چيچك، هر برمودهده ياشيل طورسون، آچلسون. ايشته كنجلر، بالخصوص چوجقلر، اكثريا بويله افراط طرفدار يدرلر. فكرلرنده اعتدال پيدا ايتديرملرى نه قدر كوچ بر ايشدر! شو سوزى شمدى بلكه تصديق ايتمز، ياخود ايتمك ايستمز سكز. لكن حقيقت ديه بلدكار مى سو يلمكدن خوشلانيرم. نه ايسه بز حكايه مزه دوام ايده لم. حافى به جواب و يروب ديدم كه :

— هر چيچك زمانيده آچار. هر موسمه كوره چيچكلر واردر. وقتى كلن فدانلر آرتق پشيلملنمز. اكر باغچه كده چيچك و پشيلملك ايستر سه اك بونلر اك زينه بوزمانه مخصوص چيچكلر اك كه آرزوكه نائل اوله سين.

— بن بو زمانه مخصوص چيچكلرى بيلدم كه !..

— بوندن هيچ صيقلمق ايستمز. بيلديرسين كه انسان بيلمد يكنى صوره صوره اوكرنير. معلوم مائلى اولور. شمدى بلك بر قاچنى صاييه يم. ياواش ياواش « رهبر » اك كوچك قارئلريله برلكده هپسنى اوكرتيرسين. شوشرطله كه سوزلرمى اى دكلمدلى. بللمايسكز :

او لا « آرسلان آغزى »، « بغوتيا » اكيله بيلير. بونلر بتون ياز چيچك و برلر. باغچه يى ماريى رنكلى چيچكلر له تزيين ايلين « عين صفا » چيچكى ده اكيله بيلير.

بو سوزلرى سويلر كن حافيك باغچه سنه دوغرى ايلر يلمش ايدم. باغچه يه دقتليجه بر كوز كزديره رك سوزمده دوام ايتدم :

— شو بيلديز چيچكلر يله پنبه خطه‌لرى باق. زوالليلرك بيونلرى پك بوكلش. آنلره برر طاياق لازم؛ بو « طـ ـياق » تعبيرى خوشنه كيتمش، بونى اى آكلامامش اولمق كوزلرينى عال طبيعيسندن زياده آچه رق حيرتله يوزمه باقدى. تبسم ايده رك ديدم كه :

— چيچكلر، اوتلر انسانلركى تنفسله پشيلرلر. آنلرده طمارلرى، اعضاسى واردر. چوق جهتلرله حيوانلره انسانلره بكزرلر. ديه شدم، اما بو زوالليلر يار امازلق ايتمك بيلمزلركه جزا يه مستحق اولسونلر. زده دهاقالدى كه حيوانلره بيله لايق كوريله مين طباغه مستحق كورلسون لر. باخصوص بونلرك نازك بنيه لرى اويله پشيلره تحمل ايده مز.

هپ كولوشيوردك، فقط بنيه حافيك حالنده بر آيلقلق

وار ایدی . بن ده حالا ایضاح ایتمیوردم . ایستیوردم . که بونی کندیسی بولسون .

— حالا « چیچك فدانلرینه طایاق » نه دیمك اولدیغنی آکلایه میورمیسین ؟

بردن بره کوزلرنده بر موفقیت پارلتیسی کورلدی . در حال : — اوت . اوت پدرم ، شمدی آکلادم . بو کلمه « اسم آلت » اوله جق هم ده ترکچه در . « طیانمق ایچون بر آلت » دیمك اوله جق ... فقط پدر افندی ، قواعد درسنه اوقدر دقت ایتدیکم ، اوقودیلان قاعده لری بللدیکم حالده بویله بعض کلمه لری بوله میورم . هله کلمات متجانسه یی تفریق ایتمك پك کوچ .. هم ده شو « اسم آلت » بحثی اوقدر قاریشق که ! .

— حقك وار اولادم . بو بحث پك اوزوندر . هم ده مقصدمز قواعد درسی ویرمك دکلدر . آنی مکتبده اوکرتدکلری کبی بللیکز . ایلروده بلکه او قاریشق بحثلری دوزلتمکه موفق اولورسکز . نباتاته طایاق ویرمك بزم اکینجی تعبیرنجه آنلرك یاننه قوی صوپالر یرلشدیرمك دیمکدر .

— بن بو طایاغی بشقه درلوده آکلایورم .. کوچك فدانلر بزه بکزییور دکلمی ؟

— نه دن ؟

— بزده کوچك ایکن بر ر صوپاسز .. شی .. معنوی طایاغه محتاجز . نصل آکلاده یم ؟ . ها ، اوت ، بر ر حامی یه محتاجز اویله دکلمی ؟

کندمی کولمکدن منع ایده مدم . لکن نه کوزل ده بولمشیدی !

— کوچك فیلسوف ! پك ایی بولدك . اوت ، پك چوق انسانلر باخصوص چوجقلر — حامی یه احتیاجلری نقطهٔ نظرندن — بو پنبه خطمی یه تمامیله بکزرلر . شمدی صددمزه کله لم .

— کورییورسین که چیچك یتشدیرمك اوقدر قولای دکلدر . دائما باغچه یی تنظیم ایتمك . هیچ بوش بر اقمامق یکی شیلر اکمك ، فنا اوتلری قوپارمق . چالشمق ، دائما اوغراشمق لازمدر . لکن بو اوغراشمق طاتلی بر اکلنجه یرینه کچیور دکلمی ؟

رهبرك تفرقه سی

قطبه سیاحت

« فرید جوف نانسن »

امیدلرینی کسمدیلر ، صبر ایتدیلر . بو متفنن و ماهر آدملر ؛ او غیرمنبت اراضیده هر درلو حوایجك استحصالی یولنی بولدیلر . خیالی رومانلرده اوقونان پك چوق غریبه لری حقیقتهً تبدیل ایتدیلر . دنیله بیلیرکه نانسن ؛ خیالی سیاحتلر محرری مشهور (ژول ورن) ك رؤیالرینی آچیق کوزله کوردی .

{ فرید جوف نانسن *Fridjof Nansen* } ١٨٦١

تاریخنده قرستیانیا جوارنده دنیایه کلمشدر . بحث ایتدیکمز سیاحته چیقدیغی زمان پك کنج ایدی ، هنوز اوتوز درت یاشنده بولنیوردی . فقط دها پك کوچك ایکن مزاحمه تحمل ایچون فطری بر متانت ، بو کبی مهم سیاحتلری باشه چیقارمق ایچون طبیعی بر استعداد کوستر ییوردی .

استعدادینه انبساط ویره جك ، تمایلاتنه قوة الظهر اوله جق علوم وفنونه پك زیاده مراق و غیرتله چالشدی . امثالسز ذکاسی ده کندیسنه بیوك بر معاونت ایتدی .

مسکنی ، قرستیانیادن ٦٥ کیلومترو اوزاقده ایدی . آلتی یدی سنه مدت هرکون پیاده اوله رق مکتبه کلیر ، کیدردی . دها پك کوچك ایکن انتظامپرورلکی تراجم احوال محررلرندن بعضیلرینك نظر دقتلرینی جلب ایتمش ، بو حالنی تقدیر ایله برخیلی بندلر یازمشلر ایدی .

شتی

نیچون؟ چونکه:

— نیچون یاغمور بعض دفعه بیوك حجمده، فندق و حتی یمورطه بیوکلکنده یاغار؟

— چونکه چوق دفعه طوکه رق قار حالنه کلمش اولان پارچه لر اثنای نزولده برلشیرلر.

— نیچون مناطق حاره ده معتدل وصغوق هوالی محللردن زیاده فورطنه اولور؟

— چونکه هوای محیطمزده اولان آلکتریق سیاله سی، مایعاتك تبخرندن حاصل اولور. مناطق حاره ده مایعات دها چابوق ودها چوق تبخر ایدر. بوجهتله فورطنه‌لرده دها کثرتلی و شدتلی اولور.

— نیچون بعض دفعه شمسك چاقدیغنی کورییورزده ییلدیرم دوشدیکنی مشاهده ایتمیورز؟

— چونکه سطح ارضدن یارم فرسخ یوکسکلکده پارلدایان بر شمسکك ضیاسی ٤٥ فرسخ اوزاقدن سچیله بیلیر. حال بوکه ییلدیرمك کورلتوسی ٥ ـ ٦ فرسخدن دها اوزاق مسافه دن ایشیدیله مز. بناءً علیه اوزاقده اولان بر فورطنه شمسکك چاقمه سنی متعاقب دائما ییلدیرمك دوشدیکنی کوره میز.

— نیچون قارك طوپراغه فائده‌سی واردر دیرز؟

— چونکه، قارطوپراغی شدتلی صغوقلردن محافظه ایچون ایی بر اورتودر. نباتاتی یاقوب خراب ایدن چی دانه لردن قورور. یاغموردن زیاده نملك ویرر. و بونملکی تدریجاً حاصل ایلر؛ زیرا ریدکچه رطوبتلی طوپراغك ایچنه قدر نفوذ ایدر و چوق زمان نم طوتار. فقط قارك طوپراغی بسلدیکی زعمنده بولنانلر پك یاکلش بر ذهابده بولنمش اولورلر.

— نیچون صو؛ آتشی سوندیرر.

— چونکه صو؛ یانان بر ماده ایله آنی بسلین هوا آره سنده کی مناسبتی قطع ایدر. یعنی هوانك ویردیکی موالد الحموضه دن محروم ایلر بو سببله آتش ده سونر.

مکتب درسلرنده غیرت و موفقیت کوسترمکله برابر ـ فرصت بولدقجه ـ حکمت طبیعیه اویونلرینه ده دوام ایلر، ابراز مهارت ایدردی. یازین تعطیل زمانلرینی طاغ و اورمانلرده کچیرر، قوش آولار، آو حیوانلرینی تعقیب ایدوب اورور. ایرمق و یادکزده بالق صید ایدردی. «پاتن» تعبیر اولنان نعلینلر ایله بوزلر اوزرنده قایار، اوشنمك، یورلمق نه در بیلمزدی.

اوروپا و آسیانك شمال جهتلرنده برچوق اراضی واردرکه سنه نك نصفندن زیاده بر زمان قالین قار و بوز طبقه لریله اورتلمش بولنور.

اورا اهالیسی قیشین بو اوزرنده یورنمز، سکناسی سیرك محللری کچمك ایچون متنوع قیزاقلر استعمال ایدرلر. اکر قیزاقلر اولمسه یدی، بوکنیش یرلر قاپانق قاله جق، نوروج طاغلرنده، روسیه اورمانلرنده انسانلرك سیر و حرکتنه، یکدیکریله اختلاطنه امکان قالمیه جقدی. برعتیقك شمال طرفلرنده، مختلف محللرده قار و بوزلر اوزرنده یورومك ایچون طولی عرضندن زیاده بر نوع نعلین استعمال ایدرلر. اسقاندیناویالیلر بو نعلینلره {اسکی *Ski*} نامنی ویررلر. «رهبر» ماوی تلکی و بو حیوانلرك صیدینه دائر معلومات ویردیکی بر صره ده ذکر اولنان نعلینلر حقنده ده تفصیلات ویرمشدی. {نسخه: ٦}

اسقاندیناویالیلر قزاقلر اوزرنده بر قوش کبی اوچارلر. ماهر بر قیزاق قاییجنك درت نعل ایله کیدن بوشانمش آتی کچدیکنی، اوچان بر قوشی طوتدیغی حکایه ایدرلر.

١٨٨٤ سنه سنده لاپونیاده بر قیزاق یاریشی اجرا ایدلدی. تعریف ایتدیکمز بوز نعلینلریله قایلدی.

مابعدی وار

توتون ، بیبر ، دارچین ، قهوه ، ذیقیمت طاشلر تجارتلرینك اساسنی تشکیل ایدر . قهوه آغاجلری قولومبو خارجلرنده سطح بحردن ٥٠٠ ـ ١٢٠٠ متروقدر یوکسك محللرده کثرتله بیتر . جنوبی نهرلرنده ذی قیمت طاشلر ، خصوصیله قیرمزی یاقوت بولنور . بوندن ماعدا سیلانده اینجو تجارتی پك مهمدر . (آرییو) اینجو ایستریدیه لری صیدکاهیدر .

بو آو انکلیز حکومتنك مخصوصاً تعیین ایلدیکی مأمورلرك نظارت و تفتیشی آلتنده اجرا ایدیلیر : کمیلر آرزو ایدیلن محله کلدکلری زمان طالغیجلر آیاقلری بر ایپله کمی یه مربوط اولان بر طاشه مستند اولدیغی حالده صویك دیبنه اینرلر . بوله بیلدکلری ایستریدیه لری ممکن مرتبه بر سرعتله طوپلارلر . بونلری وجودلرینه آصیلی اولان بر چانطه یه آنارلر . نفس آلمقسزین آرتق صویك آلتنده طوره میه جقلرینی آکلادقلری کبی ایپی شدتله صارصارلر . بو اشارت اوزرینه کندیلرینی یوقاری چکرلر .

بو صنعت پك ثقیلدر . بعض طالغیجلرك صو آلتنده بر قاچ دقیقه قالدقلرینی روایت ایدرلرسه ده بو روایت یاکلش اولمق کرکدر .

بو صیدلری رأی العین کورن بر انکلیز سیاحی طالغیجلرك اك چوق اللی آلتی ثانیه قدر صو آلتنده قاله بیلدکلرینی خبر ویرییور . چیقاریلان ایستریدیه لر میدانده آیرپلیر . معاینه ایدیلوب اینجوسی آلنانلر ساحلده ترك ایدیلیر . بونلر ساحلده چورویه رك (آرییو) شهری جوارنده مضر صحت اوله جق بر تعفن پیدا ایدییور .

حافینك کوچك باغچه سی

مابعد [نسخه : ٤٠]

حافی بو سوزمی تصدیق ایدییوردی . هیچ برشیئی صورمقدن چکنمز ، اوشنمز بر چوجقدر . بو خویی ایچون البته تعییب ایتمزسکز ، زیرا سویلمشدك که چوجقلر بیلمدکلرینی دائما بیلنلردن صوروب اوکرنمکه مجبوردرلر .

.

رهبرك تفرقه سی ٧

قطبه سیاحت

« فرید جوف نانسن »

یالکز ١٧٧٢ سنه سی یازنده ١٢ بالینه کمیسی بومدهش بوزلر آلتنده ازلمش ، ٣٢٠ بالقجی هلاك اولمشیدی ..

ویرکنکك طائفه لری بو فنا خاطره ایله تتره یور ، جسارتلری آزالیوردی . نواله لری بر آدمی آنجق ایکی آی اداره ایده بیلیردی . هپسنی قاچ کون اداره ایده بیله جکدی ؟ بو مدت ظرفنده کمیلری قیریله جق بو ایصسز ، اوتسز ، ملجأسز محلده حاللری نه اوله جقدی ؟ نه یاپه جقلردی ؟

نانسندن ماعدا هپسی مأیوس ، اندیشه ناك ایدی . یالکز نانسن سرین قانلیلق ایله آرقداشلرینی تسلی یه چالیشیردی . بونلره دائما تکرار ایدییوردی که : «جسور آدملره یاقیشان تهلکه قارشیسنده تتره مك ، یأس و عجز کوسترمك دکل . آکا غلبه ایچون جسارت و متانتلرینی تزیید ایتمك لازمدر . »

سوزلرینی فعلاً ده اثبات ایتمکدن کیرو طورمیور ، تهلکه یی اصلا مهمسه میوردی . قرستیانیاده کندی خانه سنده بولنیورمش کبی راحت قلب ایله تدقیقاته دوام ایدییور ، معلوماتنی تکثیر ایله اوغراشیوردی .

بر کون مشغولیتی آره سنده بر آیی کوردی . بو طرفك او مدهش بیاض آییلرندن بری ایدی . اعتدال دم ایله تفنکنی طوغرلتدی ، بر قورشونده حیوانی یره

آغستوس نهایتلرنده ایدك. والده م بیوك کریمه سیله ازمیردن کلمشلر ؛ بزه مسافر اولمشلردی . هپ برلکده بر اوکله طعامی ایتمك اوزره سفره یه او طورمشدق . هر کس یمکه باشلادیغی حالده چوجقلر هنوز آغزلرینه بر شی قویمامشلر ایدی . بو حال نظر دقتمی جلب ایتدی .

— خسته میسکز اولادلرم ؟

قورناز حافی طورینی بوزمیه رق دیدی که :

— خیر پدر افندی ، یالکز هوا اوقدر صیجاق که بوکالیورز . بزه مساعده ایدیکزده برقاچ دقیقه باغچه ده طولاشوب هوا آله لم .

— پك ایی اوغلم کزه بیلیر سکز . فقط چوق طورمیوب ینه کلیکز . بیوك والده کز وخاله کزسزی سفره ده کوررلرسه دها زیاده اشتهالی ییرلر .

بو مساعده اوزرینه حافی ، همشیره سی وجدیه ایله برلکده علی العجله چیقدیلر . اون دقیقه صکره اللرنده بر بیوك چیجك دمتی اولدیغی حالده عودت ایتدیلر . بز بو حاله حیرتله باقیبوردق ایکیسی برلکده ایلریلدیلر . دمتلری بیوك والده لریله خاله لرینه تقدیم ایتدیلر . حافی ذهننده بر نطق ده حاضرلامشدی . سوزه باشلایوب دیدی که :

— بیوك والده م ایله خاله م بزه مسافر اولمقله هپمزی صوك درجه ده سوندیردی . پدرم والدم ممنونیتلرینی کوسترمك ایچون اللرندن ده کلدیکی قدر اکرام ایتمکه چالشیورلر . لکن بز ، کوچك همشیره م ایله بن ، تشکرمزی فعلاً کوسترمك ایچون بشقه بر شی بولمدق . چوجقلر نه یه مالکدرلر ؟ ! . ینه پدرمزك لطفیله یتشدیردیکمز شو چیچکلر ده کندی امکمزده واردر . تقدیم ایتدیکمز بو کوچك هدیه یی لطفاً قبول ایله بزی بختیار ایتمه لرینی رجا ایدرز .

صافی سوزلر !

بو کوچك ، ربطسز نطق ؛ هپمزه اوقدر تأثیر ایتمشیدی که بویله سویملی ، عقللی اولادلرك پدری اولدیغم ایچون قلباً جناب حقه تشکر ایتدم . والده لری ده عین حسده ایدی . بیوك والده لریله ، خاله لری کندیلرینی قوجاقلایه رق بوسه لره غرق ایتدیلر . یالکز ممنونیتمی

سردی .

والحاصل بوز آطه لری ایچنده یکرمی درت کون محبوس قالدقدن صکره کمی یی غایت ماهرانه بر صورتله قورتارمق چاره سنی بولدی .

نانسن ؛ { غروئنلاند اطرافنده } نامیله یازدیغی بر اثرنده دییور که :

« بو بوزدن منشکل نیم شفاف بیاض اورتولر آرقه سنده بیوك وضیادار برقیا کورییور ؛ بونی کیجه لری آیك ضیاسنده دها ایی تشخیص ایدییوردم . چوق دفعه لر کمینك یوکسك دیرکنه چیقار . بونی ساعتلرجه تماشا وتدقیق ایلردم . بو کوردیکم شی ، بولندیغم محلدن ایلروسنی دها یقیندن کورمك حقنده کی آرزومه دها زیاده شدت ویردی . »

ایشته نانسنك ایلك سیاحت تصمیمی بو وقعه ایله باشلار . غروئنلانده عودتندن آرتق سیاحتنك پلاننی تصارلامشدی بو آرزویی قوه دن فعله چیقارمق ایچون آلتی سنه اوغراشدی . آلتی سنه !.. بویله بر آدم ایچون پك چوق زمان دیمکدر .

نانسنك ایلك سیاحتی

٢

غروئنلاند - نوردنسکیولد - نانسن تردد ایتمز - خط حرکتی تعیین ایدلدی - بصیرت وجسارت - بانکیز - بوزدن صال - صوسزلق - یکی بر کشف - غودهاب - غروئنلانده قیشلانیر .

نانسنه غروئنلاندن ایلری کیتمك فکری - یوقاریده دیدیکمز کبی - منجمد شمالیده کلمشیدی . غروئنلاند سیاحتی ، سائر ممالك شمالیه کبی ، تجارتجه اهمیتلی بر فائده حاصل ایتمز . بو خالی اراضیده سنه نك

مابعدی وار

كيتدلم . گنه يلر يه ديدم كه :

— صاقين بنم ياغچه مى ده خراب ايتمش اولهيه سكز؟ دز حال ايكيسى بردن جواب و يردىلر :

— خير پدر م ، بونلر تمامىله گندى ياغچه مزك محصولدر .

— بو دمنده ك چيچكلرك هپسى صاقلر مدن قوپمشدر . چوجقلرك بو عاقلانه حركتلرينى همچز تحسين ايتمشيدك . آنلرك محصول مساعيلرينى بو صورتله كوسترمه رك فوق العاده سوندم ايدىلر .

**

ايرتەسى گونى حافى چيچكدن خالى ياغچه سنه باقيوردى. ياسنه ياقلاشه رق گندىسنى استجو ايه ياشلا دم :

— كوريبورمىسك ؟ يا غچه كده هيچ بر چيچك قالمامش . بو يابذيغك حركتدن پشمان اولمدكمى ؟

— خير ، اصلا پدر افندى . بالعكس او واسطه ايله سوزى و يروبك والده مله خاله مى ممنون ايتمكه موفق اولدىغم ايچون پك سوينمدم . بالكز بر تأسفم وار ايسه اودەبكا ياغچو انلغ حققده و يردىگكز درسلردن لايقيله استفاده ايده جك فرصتى غائب ايتدىكمدر .

— بواوقدر تأسف اولنه جق برشى دكل، صره مى دوشدىكچه دائما بيلدكلرمى سكا اوكرتمكه چاليشيرم . صوردىغكز هروقت جواب و يرىرم . نه قدەرده چوق صوردىغكه اوقدر ممنون اولىرم .

— اويله ايسه پدر افندى ، كچن كون فدا ئدن يتشديرىلن آغا چلر حققنده معلومات و يرەجكسكز وعده ايلمشديكز . كوكسز ، طماز سز فدائلر دن نصل آغاچ يتشديرلديكنى اوكرەنيرسه م پك ممنون اولەجغم .

— اويله ايسه دكله اوغلم . آغاچ و يا بعض چيچك دللرندن برايكى پارچه مقدارى يدك قارتىلرى صويىلور. اوزرى سيمچيم ايله صار يلير ، بورايه تنكه وبا طوبر اقدن يابلمش صاقسيمسى برشى گچيريلير . بونك ايچى طوبراقله طولديريلير . بر مدت صكره بو صاقسى ايچندەكى دال سيمچيمك اوست ياشنده كى كنارلرندن كوك و طمار پيدا ايدر . او وقت بو دللرى كوتوكدن آيريلوب آيرى بر يره اكيله يلور . بو اصوله ﴿بايكلمه﴾ ديرلر، كه اكثر ياكللر . ليمونلر وبو كبى نباتات بو صورتله تكثير اولنه يلير .

مابعدى وار

قيش گيجه سى اكلنجه لرندن

[مكتبلىده قصه ص]

قيشك اوزون گيجه لرنى بوش گچيرمه مك؛ تحصيلك مشقتى برطكده چاليشدق اكلنجه ميله تخفيف ايتك ملاحظه سيله درت آوقداش جميل بكك خانه سنده طوپلاندق . بودرت ذكى چالشقان افندى بنك خانه لرى يكدىگرينه يقين وهب بر صنف آرقداشى اولدقلرى ايچون گيجه لرى اكثريا برطكده لر. برطكده چاليشير ، برطكده اكلنجه لرى . هپسى ده دە اعمال دقيق اولدقلرى ايچون درسلرينى دها صنعتده معلم افندينك تقريرى اوزرينه اوكرر نيرلر ، وقتيله بردها اوتو دليه جك صورتده بللرلرى . بو سبيله او اقشام ده درسلرينى آز بر زمان ظرفنده اوكرندىلر ، وظيفه لرينى بتيردىلر . آرتق تو بت اكلنجه يه گلنديدى . فقط بونلرك اكلنجه لرى دائما بر نتيجه فيه يه و يا ادى . اخلاق بر مصاحبهٔ مفيده يه تعلق ايدر دى . آرتق اوگرنمش . قناعت حاصل ايتمكلرى كه اكلنجه يالكز قوشمق اويناماقدن عبارت دكلدر . واقعا رياضت بدنيه ايچون ضايع اولانلر، اويوشن قواى ذهنيه نك جبر و اعاده سى ايچون وجودى حركتده ، ذهنى فعاليتده بولندىرمه جق اويونلرده لازمدر. فقط بونلر مكتبده لزومى قدر اجرا اولنيوردى .

رفقا دن كامل افندى اوگرنمش اولدىغى غايت اكلنجه لى بر فن ايله اونى آوقداشلرينه دەكوسترمه جكنى وعد ايتمش ، وعدينى انجاز ايتمه نك صره سى گلمشدى . او صاباندن گناوى گينش برەوز طرفنى ايله گوچك بر كاسه ، بر يومطه برده طاووق توكى ايستەدى . بونلر درحال تەدارك ايتدىلر . كامل افندى طشقت كناريندن جمل بكك يازى طاقمدەكى ايصلاق سونكلرندن ايله برقاچ دفعه سيلوب ايصلاتمدى . مماقافا قماتراشنك آرقه طرفيله يومطه نك اورطه سنه بوياش بوياغى اوره رق دائره أ مدار چلاقلاتدى . صكره يومطه نك ايكى اوچنده ن طوتەرق محموناتى كاسه ايچه بوشالتدى . بوندن صكره ده طاووق توكى ايله صاريدى دشدى ، طباغك اورتەسنه ده دائره وى بر شكل يا پمغه باشلادى . بو ايش ده بيتدكدن

بیودیکنه واقف اولمق ایچون اصلنی بیلمه مز لازمدر.»
دیه جکلرده واردر. بز معده یی مختصراً تعریف ده
ایدرز. معده سی توسع ایدن چوجق ضعیفلر، رنکی
صولار، یدیکی یمکلردن فائده کورمز. سکرخسته لقلری،
دیکر فنالقلر یوز کوستریر. ذاتاً اکول اولانلر معده
راحتسزلقلرندن، باغرصاقلرك نزله لرندن هیچ بروقت
قورتلمزلر. بعضاً معده، امعا {باغرصاق} خسته لقلری
بونلری مزاره قدر سوروکلر. معده یی دولدیرمقدن
متولد مضرات ایله املای ستون ایله یه جك یرده بر آزده
معده نك شکلندن، بولندیغی یردن، وظیفه سندن بحث
ایله یه لم:

معده هرچوجغه کوره دکیشیر. ذاتاً بوش اولدیغی
زمان هرطالب وطالباتده حتی بابالرمزده ووالده لرمزده
بیله پك کوچکدر. فقط دولو اولورسه حجمی خارق العاده
تزاید ایدر. معده اوینار، عادتا حرکت ایلر. اما
صچرایه صچرایه بشقه یره کیتمز. دوردیغی یرده
ایش کورور. برکنج آدمك معده سنك قطر مستعرضی
{٢٥} سانتیمترو و اوکدن آرقه یه دوغری قطر قدامیٔ
خلفیسی {١١} سانتیمتروقطر عمودیسی {٨,٥} سانتیمترودر.
معده شکلاً بر چوبان غایده سنه بکزر. غایده یی
بیلمیان قاره وقارئه تصور ایدیله مز. بو غایده نك بروجه
قدامیسی {اوك یوزی}، بروجه خلفیسی {آرقه یوزی}،
بر حافهٔ علویسی {یوقاری کناری} بر حافهٔ سفلیسی
{آشاغی کناری}، بررتج کبیری {بیوك چفنتیسی}،
بر {رتج صغیری} کوچك چفنتیسی، بر یوقاریده
فتحه سی واردر. معده نك اوتوردیغی محلی آکلامق
ایچون قومشولرینی اوکرنمك لازمدر. معده اك زیاده
قره جکرله دوستدر. زیرا بربرلرینه پك یقیندرلر.
قره جکرك صاغ طرفده یلانجی قبورغه کمیکلرینك
آلتنده اولدیغی بتون قارئلرمزك معلومیدر. ذاتاً
معده نك اوك طرفنه کوکس تحته سی کمیکنك آلت
اوجی تصادف ایدر، معده نك بیوك چفنتیسی صول
بوکری قرارکاه اتخاذ ایلمشدر. دها تحفی بویارچه
صول طرفده کائن طحال {طلاق} ایله قومشودر.

مابعدی وار

دوقتور

جمیل خاوری

حافینك کوچك باغچه سی

مابعد [نسخه : ٤٢]

بعض چیچکلر واردر که قوپارلدقدن آز بر زمان
صکره صولیور. بعضلرینك ده ـ صو ایله طولی برقاب
ایچنده ـ تازه لکی خیلیجه مدت محافظه ایدیلیور.

اکثر داللرده آغاجلرندن کسیلوب نمناك بر یره
اکیله جك اولورسه یر آلتنده کوکلر پیدا ایدر، کیت
کیده بو دال ده یکی بر آغاج حالنی آلیر.

بوچلیکلمه اصولی آغاجلرك نوعنه کوره کوچ ویا
قولای اولور. بزده بو اصول ایله یتشدیریلان نباتاتك
باشلیجه لری کللر، آصمه لر، عطر چیچکی، ابرة الراعی،
پورتقال و لیمون، زانبق، سوکود، قواق، یرصارماشیغی
{لبلاب الارض}، اکرلتی اوتی و سائره در.

* *

ـــ یا آغاج آشیلامه نه دیمکدر؟

ـــ بو اصول پك اسکی زماندن بری بیلنیور. بونی
تعریف ایچون ابتدا برمثال کوستره یم: فرض ایدهلم که
بزم باغچه ده یالکز بر الما آغاجی وار. بر دیکرینی
یتشدیرمك ایستیورم. یاخود بو آغاج ضعیف واختیاردر،
دال یاپراق و میوه لرینی بسلمکه غیر مقتدردر. بو
آغاجی قوتلندیرمك، تازه لندیرمك، لازم. بونك
ایچون اکا پك یقین کنج، قوتلی عصارهٔ نبات {نباتاتك
ایچنده طولاشوب آنلری بسلین و نشو ونما ایتدیرن
مایع} ایله طولی بر یبانی الما فدانیله آشیلامق ایجاب
ایدر.

آشیلامق ایچون اسکی آغاجك قوتلی بربوداغی دستره
ویا بیچاقله کسیلیر، او کسیك اورته لق یرندن بر

بیچاقله یاریلیر . بو یاریق قپانمق ایچون آره سنه {قما} دیدکلری بر چیوی قونور . صکره هانکی آغاجدن آشی آلینه جقسه اونك قوتلی برفلیزی آلنوب ایکی کنارندن قما کبی کسیلیر. فقط اوستنده کی یشیل زارلری محافظه ایدلمك شرطدر . بو فلیز اولجه کسدیکمز آغاجك یاریغنه ـ زارلریکدیکرینه یاپشدیرلمق اوزره ـ یرلشدیریلیر . اکر کسیلن دال قالینجه ایسه کسیکك ایکی اوجنه برر فلیز قویمق قابلدر . بو عملیات بیتدکدن صکره چامور واك پیس بالمومی ایله صاریلیر . و اوزری بز و یا سیجیم ایله صاغلامجه باغلانیر . بو ده هوانك تأثیرندن محافظه ایچوندر .

دها صکره بودیکدیکم دال ایله یبانی المافدانی برسجیمله بری برینه صیقیجه باغلارم. بوصورتله ایکی نبات برینه بری قاریشیر. آشیسنی آلدیغمز آغاج اودالی بسلر . بویله جه یواش یواش آغاج بیور و غایت کوزل المالر ویرر. طوت ، زردالی و سائر میوه آغاجلری ده بویله جه آشیلانه بیلیر. فقط آیری فاملیادن اولان آغاجلریکدیکرینه آشیلانه مز .

ـــ دیمك که یبانی آغاجلره عصاره لریله سود آنالق وظیفه سی کوردیریلیور . بو پك غریبدر !

ـــ اوت ، دیدیکك کبیدر. فقط دقت ایتملیدرکه بو یبانی آغاجلر فنابرر سود آنا اولمسونلر. سودی بوزوق و یا امزیره جکی چوجغه کوره اولمیان سود آنالر کندیلرینه تسلیم اولنان یاورولرك صحتنی بوزوب خراب ایتدکلری چوق دفعه کوریلور. بوسببله اولادینه محبتلی اولان والده لر نوزادلرینی ـ چاره سز قالنجه ـ سود آنایه تسلیم ایتمیوب کندیلرینی امزیررلر . بونك کبی بعضاً اولورکه یبانی آغاجك عصاره سی بوزولور ، بیتر . اوزمان آشیلانان آغاج ده آز زمان ایچنده محو اولور . بو سببله آشیلارکن داللری دقتله کسمك ، بو ایشده مهارتی اولمیان باپمغه قالقشمامق لازمدر . یوقسه هر ایکی آغاج ده آز زمانده قورورکیدر ، ایسترسه کز خسته لنیر ، اولورده دیه بیلیرسکز .

ـــ عجبا شو آشیلامه کیفیتنی نصل کشف ایتمشلردر؟

رهبرك تفرقه سی ٨

قطبه سیاحت

اون ایکی آینده ده تجارت ایدلمز . او حالده بو قدر سیاحلر ؛ بو دکرلی آدملر بورالرده سیاحت ایده رك حیاتلرینی جدی تهلکه لره قویه رق نیچون بو قدر مشقتلری ، مشکلاتی کوزه آلدیرییورلر ؟

بو سؤالك جوابنی ویرمشیدك . جوابمزك خلاصهٔ مآلی بو ایدی : فنونی زنکینلشدیرمك .

شوسوزمزی بر آز ایضاح ایده لم : بورالرده باشلیجه احجار صخور {بیوك قیالر} . نباتات . حیوانات فنلری ، علائم جویه یه متعلق مباحث ، غریبه لر ، کمیجیلکه متعلق علوم مکمل صورتده تتبع ایدیلیر ، ترقی ایتدیریلیر .

مدنی انسانلرله مسکون اولان اقالیمك اعتدال هواسی ؛ غروئنلاند ، ارض جدید ، اسلانده حوالیسنده کی روزکارلره ، تأثیرات جمودیه یه دائما تابعدر .

بو حوالیده کی تحولات هوائیه بحر محیط اطلاسی اوزرنده آز ، چوق تأثیر کوسترر . بحر منجمد شمالیده بولنان سابح بوزلرك {یوزیجی بوز} حرکتلرینه دائر اولان قوانین طبیعیه ، یعنی آنلری سوق ایدن روزکارلر ، تأثیر ایدن حرارت و یا سائر تأثیرات هوائیه نك عکسی تأثیرلری ؛ والحاصل اقلیم و هوانك تأثیرات طبیعیه سی اسبابی تمامیله اوکرنیلنجه تبدلات هوائیه یی کوسترن تقویملر حقنده دها طوغری دستورلر الده ایدیله جك ، اوحالده اکثر تقویمجیلرك صاتشلری کبی مطلق صورتده :

— بونك تصادفی اولمه‌سی محتملدر. یکدیکرینه یاقین، داللری بری بری ایچنه کیرمش ایکی آغاچ کوردیلر. روزکار اولدیغی زمان بو آغاجلرك داللری بالطبع چاتشیر، بعض قبوقلری صو ییلوب دوشر، عصاره ایله طولی اولان قبوقلرك آلتی روزکارك تضییقیله بر لشه رك یاپیشیر. تصادفاً بو صره ده روزکارده تمامیله کسیلیر. داللر قیملداماز، یکدیکرینه لهملنمش کبی قالیر.

ما بعدی وار

شتی

نیچون؟ چونکه:

— نیچون اوجی آچیق اولان بر انبوبه‌یی (اینجه بورو) صو ایله طولی اولان بر قاب ایچنه طالدیروب ده اوفوره جك اولورسه‌ق صویك یوکسلمکده اولدیغی کوریلور؟

— چونکه: انبوبه تمامیله بوش اولدیغندن صو هوای خارجی ایله تضییق کوردکده غائب ایتدیکی محلی اشغال ایتمك ایچون اك آز مقاومت کوره بیله جکی بر محل آرار. انبوبه ده ایسه طبیعی صیغینه جق بر مسکن بوله ماز، بناءً علیه یوکسلمکه مجبور اولور.

صویك اك زیاده واره جغی ارتفاع ١٠,٦٠ مترو (٣٢ قدم) مقداریدر. آندن زیاده ترفع ایده مز.

— نیچون یانمش بر جسم بوشلق ایچنده سونر؟

— چونکه جسمك احتوا ایلدیکی مولدالحموضه ایله اشتعالنی دوام ایتدیرن هوا؛ بوشلقده عدم تجدددن تناقص ایدر.

— نیچون بعض مغاره‌لرده درت آیاقلی کوچك حیوانلر تلف اولورلرده انسانلر هیچ بر خسته‌لق بیله حس ایتمزلر؟

— چونکه بو مغاره‌لرك بعض یاریقلرندن پك چوق بر مقدار حامض فخم نبعان ایلر. بو غاز؛ آغرلغی نسبتنجه پك آز بر یوکسکلکه ترفع ایدر. بو حالده کوچك بویلی اولان حیوانجقلر تمامیله حامض فخم ایله محاط اولدقلرندن

«فلان کون یاغمور یاغه جق، صیجاق اوله جق، یوق بورا و یا فورطنه ظهور ایده جك.» کبی معلومات صاتلمیه‌جق ایسه ده هیچ اولمازسه اوکمزده کی یاز موسمنك صیجاقمی، یوقسه یاغمورلیمی اوله جغی حقنده معلومات صحیحه ویریله بیله جکدر.

کرهٔ ارضمزك ایلك تشکلنده، اوزرنده انسان و حیوان یشایه مدیغی زمانلرده اوروپانك قسم اعظمی بوز طبقه‌لریله اورتلمش ایدی. هر سلسلهٔ جبالك یوکسك تپه‌لری اوزرنده وادیلره طوغری بوزلر آقه‌رق یوارلانمقده آلزاس ورون وادیلری، حتی ویانه‌یه قدر طاغلر. دره‌لر بوز دکزلری آلتنده بولنمقده ایدی. اسقاندینا ویا، فنلاندنیا، روسیه‌نك شمال غربیسی آلمانیانك قسم شمالیسی و اسقوچیا اراضیسی جسیم بر بوز قطعه‌سی ایدی. بو قطعه‌نك آرقه جهتلرنده بیوك بوز کولچه‌لری؛ واسع قوملقلر آلچیلی ماده‌لر، چاقل طاشلری کبی بر طاقم مواد براقمشدر که بتون بوشیلر فن طبقات منتسبلری ایچون حلی مشکل معمالر، هنوز تمامیله اوقونوب آکلاشیله میان‌هیه روغلیفلر مقامنده‌در. ایشته طبیعیون؛ اك زیاده بو جدی فن مراقلیلری؛ بو مشکلاتی حل ایتمك ایچون قطب شمالی حوالیسنده، سیاحت مزاحمنه قاتلانه‌رق، تتبعات ایله اوغراشمغه باشلادیلر.

یاناشمه‌سی غایت کوچ طاغلر اورته‌سنده بر مملکت، یاخود بر ایالت تصور ایدیکزکه یرلیلری عادات و اخلاقنی، صورت معیشتلرینی بر چوق عصرلردن بری محافظه ایتمکده درلر. بونلر حقنده‌کی تتبعات تاریخ صحیفه‌لرینی پارلاده جق نتیجه‌لر بخش ایدر، مختلف فکرلرده بولنان عالملرك اتحاد افکارینه خدمت ایلر. {مابعدی وار}

نه یه در و یردیکی بونجه امکلر
پدری ده آندن بونی ایستر دی .
ایستر دی چالشقان مکتبلی
اوغلنی اولسون او صلی ، ادبلی .

**

سویندی آفرین دیدی .
او پوب قوجاقلادی همان
سویملی یاورویی پدر .
دکل پدر ، بتون جهان .
سور ، چالشقانی سور
چالشقان ، او صلی بر چوجق
فیض بولور چابوق چابوق .

رمضان شریفه مخصوص مقالهٔ صحیه

[مابعد نسخه : ٤٣]

معده نك آشاغیده کی فتحه سنده کوزل بر قپاق واردر . بودسام حلقه واریدر . بوفتحه باغرصاقلرك باشلانغجی اولان {اثنا عشر} پارچه سنه آچیلیر . یوقاری فتحه دن برلقمه دوشونجه ـ یعنی یدیکمز یمك آغزدن ، بلعومدن ، مری دنیلن اینجه بر بوریدن کچدکدن صکره یوقاری فتحه دن سقوط ایدنجه ـ فتحهٔ سفلیه دسامی واسطه سیله قپانیر . آرتق یمك یندکجه بوطوربه یه دولار . معده دولونجه اشتهادن اثر قالماز . بر کره معده ایشه باشلادیمی ، هضم ایتمه که عزم ایتدیمی ، یمکلری بر جدارندن دیکر جدارینه آتار ، طورر . معده ده بر چالقانمه درکیدر . یمکلر فورطنه یه طوتلمش واپور کبی معده نك درونده یالپه ایدر ، فقط بز بو حاللره کندی وجودمزده واقف اوله میز . معده هم بوحرکتی اجرا ایدر . هم ده جدارینده بولنان غده لردن بر طاقم صولر افراز ایلر . بو صولر هضمی قولایلشدیرمغه یارار . هر کسك معده سنك قوتنه کوره بو ایش ایکی اوچ نهایت آلتی ساعته قدر دوام ایدر . اما یاغلی شیلر پك دکشمز . بر زمان کلیر ، که آلت فتحه آچیلیر . یعنی دسامی قالقار . مواد طعامیه امعایه کچر . اوت ! معده بو صورتله بوشانیرده سعی متمادیدن قورتیلیر .

ایشته بر یمك ایچون بوقدر اوغراشان معده البته کونده اوچ دفعه ینیلن یمکی هضم ایتمه که ده هردفعه سنده بوقدر چبالایه جقدر . شبهه سز وظائفنه خلل طاری اوله جق ، نهایت بو سبتون یوریله جق ، توسع ایله یه جکدر .

انواع خسته لقلردن کندینی محافظه ایتمك غیرتنده بولنان طالب و طالبات شو نصایح طبیه یی اونوتماملی باخصوص رمضان شریف ده رهبر حرکات اتخاذ ایلمه لیدر .

دوقتور
جمیل خاوری

حافینك کوچك باغچه سی

مابعد [نسخه : ٤٣]

ای ! . حکایه مزی آکلادیرکن حافی یه درس تکرار ایدییورم کبی سوزی اوزاتمشم . کوچك قارئلرم بر آز صقلدیلر سه عفولرینی رجا ایدرم . اعتراف ایدرم که بعضاً بویله طالغینلقلرده بولنورم . { سوز آرامزده قالسون ، بو طالغینلغك برازی اختیاریدر ، بیله رکدر . } . شمدی حکایه مزه دوام ایده لم .

**

تشرین اول آینده ایدك . بر جمعه کونی باغچه مده ایکن حافی ینه یانمه کلدی :

ـــ پدر افندی ، باغچه م پك بوش قالدی ؛ بر آز چیچك اکمك ایستردم .

ـــ اوو ! پك کیج قالدك اوغلم ، بو وقتده نه چیچك اکیله بیلیر ؟

ـــ لکن پدر افندی ایشته سزك باغچه کزده هنوز

کل ، قوزغون قلیجی {سیف الغراب} ، ییلدیز چیچکی ، یشیل ، قیرمزی ، صاری رنکده برچوق کوزل چیچکلر بولنمیورمی ؟

— صاری پاپاتیه لرك اسمنی بوله مدك . پك دوغریدر . بونلر بولنیور ؛ اما چوقدن بری اکلمشدر . آرتق سنك باغچه کده ایش یوقدر . ایشه باشلامق ایچون تشرین ثانی یی بکلمك لازمدر . بونکله برابر زراعت حقنده ... سوزم یاریده قالدی ؛ خدمتجی قیز قوشه رق کلدی :

— سزك ایچون بر مکتوب ! .

— پدر افندی ازمیردن کلیور . تمغاسندن طانیدم .

— اوت ، اوت بیوك برادرمدن .. خیر اوله ! باقه لم بندن نه ایستیورمش !. مکتوبی آچوب کوز کزدیرمکه باشلادم .

— پدر افندی ، عموجه مز بزه دائر بر شیلر یازمیورمی ؟

— یازییور اوغلم هپمزی چفتلکنه دعوت ایدییور . باغ بوزومی زمانیدر . بیلیرسین که کندیسنك پك چوق باغلری واردر . بنی یاردمه چاغیرییور . برده بزی چوق اوزله مش ، هپمزك کیتمه مزی رجا ایدییور . حافی سوزمی تمام ایتمه دن همشیره سنه مژده ایتمك اوزره قوشمشیدی . بر قاچ دقیقه صکره همشیره سیله برلکده کلدیلر . ایکیسی بردن :

— پدر افندی نه وقت کیده جکز ؟

— نه وقتمی کیده جکز ؟ دیمك که سز قطعیاً کیدیله جك فکرنده سکز . اول امرده کیدیلوب کیدلمیه جکنی صورمق لازم دکلمیدر ؟ مکتبی ، درسلرکزی نصل ترك ایده جکسکز ؟

— اوراده نصلسه بر آیدن زیاده قالمیه جغز . کتابلرمزی برابر آلیرز . سزك یاردمکزله درسلرمزه دوام ایدرز . عودتده دها زیاده چالشه رق ینه آرقداشلرمزی یتشدیریرز .

— ایی اما بلکه بن کیتمك ایسته میورم ؟

بوچوق تحفدر . بریره دعوت اولندقمی ، چوجقلر باشمزه اوشوشورلر . جواب رد آلدیلرمی ، درحال چهره لرینی آصارلر . کوزلری یاشاریر . یوزمزه اوقدر آجیندیره جق بر صورتله باقارلرکه سبحان اه ! درحال یورکلرمز یومشار آرزولرینه تابع اولمامق ایچون اختیارمز الدن کیدر .

مابعدی وار

ینه کبریت ! ..

کبریتك تاریخی

« آتش یاقمق » مسئله سنك اهمیتنه نظراً سویلنیله جك سوزلر پك چوقدر . غزته مزك حجمنه کوره بو سوزلری برمقاله یه صیغدیرمق ایسه ممکن دکلدر . بوسببله کچن هفته کی مقاله مزی کبریتك موجدینی کوسترمکه حصر ایتمشدك . شمدی ده کبریتلرك شکل حاضره کلنجه یه قدر اوغرادیغی تحولاتدن بر آز بحث ایتمکی فائده دن خالی کورمدك :

سویلمشدك که ایلك انسانلر قورومش ایکی آغاج پارچه سنی یکدیکرینه سورته رك آتش استحصال ایتمك یولنی بولمشلردی . دها صکره لری ارباب فنك «سیلکس» دیدکلری چاقمق نوعندن ایکی طاشی یکدیکرینه چاقه رق قغلجم چیقارتیلیور و بو قغلجمله برمقدار قاو طوتشدیریله رق آتش یاقیلیوردی .

زمان خیلی کچدی . دمیرك فوائدی کورلدی . افکار دمیردن هر جهتله استفاده یی آرایوردی . «ایکی دمیر بربرینه چاقلسه آتش چیقاجقمی ؟» دینلدی . تجربه سی فائده ویرمدیسه ده دمیرك چاقماق طاشنه دلکیله قغلجم حاصل اولدی . قاو طوتلدی ، یاندیغی کورلدی . قاربون حالنه کتیرلمش غیطانلر طوتلدی ، اوده یاندی و الحاصل قابل احتراق هرشی شو قغلجملرله طوتشدی . آتش یاقمق ایچون مطلقا چاقمق ایجاب ایلیور ، دلك و تماسك شدتله وقوعندن استحصال ایدیلن حرارت شدیده دن

انظار عبرته نه درجه مورث ملال اولدیغی وارستهٔ بیاندر .

عقل؛ انسانك اسباب معیشتنی حسن اکتساب ایتمکه بر رهبر معنویدر. زیرا سبب فلاح وارشاد اولان علومدن هرکسك نصیب مقدارینی اخذ ایتمکه ، احوال دهردن حصوله کلن تجاربدن تأمین استفاده یه مدار قویدر .

فاطر قدرت حضرتلرینك بنی بشره اك بیوك عطیه سی اولان عقل کبی برجوهر کرانبهانك علویت بی انتهاسنه معادل خاصیتده هیچ برنعمت تصور اولنه ماز ، چونکه شان انسانیت عقل ایله قائم ، جلب اسباب مزیته ، دفع انواع مصیبته پك بیوك بر خادمدر .

وهاب حکمت حضرتلرینك عقلنی حدکماله ایصاله مشیت الهیه سی تعلق ایتدیکی ذاتك اخلاقی ده او خصیصهٔ جلیله سائقه سیله تکمل ایدر .

کشی یه عقل کبی یار صادق ، جهل کبی عدو فاسق یوقدر .

مواهبك اك خیرلیسی عقلدر؛ مصائبك اك شریری ده جهلدر .

هر فضیلتك اساسی ، هر ادبك منبعی عقلدر .

انسانك سائر حیوانلردن مدار تمیزی اولان بدایعدن بری ده عقلدر .

وجود انسانیده عقلك موقعی ، حس محلی اولان دماغدر دییانلر ، معدن حیات اولان قلبی ده اوکا مرکز طانیانلر واردر .

عمری اوزایان آدمك قوت بدنی آزالیر ؛ عقلی آرتار .

تجربه؛ انسانه بردرس تربیه ؛ تغلب ایامده برموعظه‌در .

تجربه ؛ مرأت عقلدر .

عبرت ؛ تجربه کوره کوره اختیار اولمش اولانلرك رأی و نصیحتلرندن استفاده محقق اولدیغی کبی سنجه قدم آراتمیه جق درجه ده ذکا صاحبی اولان ، کندیلرینه رطوبت پیری هنوز مستولی اولمیان ارباب شبابك دخی عقل موهوب و مکسوب قوتیله اصابت رأیده برموقع ممتاز احراز ایتملری امثالی مشهود بر حقیقت اولدیغندن آنلردن قوهٔ عاقله ، خصائص کامله سنه اعتماد اولنانلرله ده مشاوره فائده دن خالی اولماز .

اوخریلی

حسین

حافینك کوچك باغچه‌سی

مابعد [نسخه : ٤٤]

— هایدی چوجقلرم ! بکا باقمیکز . بو برحسب حال ایدی . ایتدیکم برشقه در . ایکی کونه قدر کیده جکز ، اون بش کون قدر ده اوراده قالیرز .

بو قرار چوجقلرك یوزلرینی کولدیردی . حافیده بردن بره بر اندیشه پیدا اولدی . نهایت صوردی که :

— یا پدر افندی ! بز طیشاریده بولندیغمز زمان باغچه مزی کیم صولایه جق ؟

— آنك ایچون هیچ مراق ایتمه اوغلم .. بر چاره سی بولنور . آزار آزار ، فقط دائمی صورتله چیچکلری صولامق واسطه سی واردر . دوشون باقه لم بونی بوله بیلیرمیسین ؟

اپیجه دوشوندی . نهایت دیدی که :

— ظن ایدرسه م بولدم . هم بو اوقدر کوچ برشی دکل . چشمه دن قاریقلره و هر بر صاقسی یه قائوجوقدن { غوم آلاستیقدن } برر اینجه بورو یرلشدیررسه ك مقصد حاصل اولور صانیرم .

— بوقدر غوم آلاستیقك نه قدر بهالی اوله جغنی هیچ حساب ایتمیورمیسین ؟ برده او جوز بیله اولسه بونك فائده دن زیاده ضری اولور . چونکه بو بورولردن صونه قدر آز آقسه مادامکه آردی آره سی کسلمه یه جك صورتله آقه جقدر ، آز زمانده باغچه یی ؛ حتی بتون اوی صو آلتنده براقیر .

— او حالده ... او حالده پدر افندی ... شی .. بن بو چاره یی بوله میورم .

ـــ صاقسیلرکی صولامق ایچون غایت ساده براصول وار در : بو نلری دیوارلرینه یرلشدیرلش بر ماصه اوستنه صره‌لارسین . او زرینه ده بیوك چمك یوصوی آصوب یرلشدیرسین . بر آز اسکی سیچیمار آله رق بونلرك پرده اوجنی صویه باتیرور ، دیکر اوجلرینی ده صاقسیلر اوزرینه صاریقیدیرسین . بو سیچیمارلرك دیکاری صولری طاملامه طاملامه ، یواش یواش صاقسیلره آقیدوب صولایه جقلردر . هر وقت صاقسیلرك طوپراقلری معتدل بر نمکده بولنه جقدر .

حافی بوسویله کلرمی در حال اجرا ایتدی . درت کون صکره چفتلکه واصل اولدق . چفتلکه اقشام کیچ وقت کیدلش ، پور غو نلق سبیله او کیجه ایرکندن او یومش ایدی . صباحلین حافی همیزدن ایرکن اویاندی . عموجه سی بزم قدر پورغون اولدیغی ایچون اوده ایرکن قالقمشدی . حافی شمدی یه قدر فیره جیقمامشدی . بو سبیله کوردیکی هر شیدن متعجب اولیور ، عموجه سنه بری بری آردنجه سؤالر صوریور ، مقنع جوابلر آلیوردی .

مابعدی وار

متنوعه

بورك محافظه سی

مواد مغذیهٔ حیوانیه نك اك بر نخچیارندن بری ده سود اولدیغی معلومدر . کرك حاوی اولدیغی مادهٔ ازوتیه ، کرکسه هضمنده کوربلن سهولت فوق العاده سودی انسانلرك اك اهمیتلی غدالرندن بری مرتبه سنده بولندیرمقده در .

کویلردن قطع نظر بیوك شهرلرده ده سود استحصال کاتی کیتدکجه تزاید ایتدیکی نظر دقته آلنورسه انسانلرك بو غدایه و یردکاری اهمیتك درجه سی تعین ایدر . نفوسی او چ ملیونه قریب اولان پاریس شهرنده یومی آلتیوز بیك لیتره یی متجاوز سود صرف اولنمقده در .

بو قدر فوائد و محسناته ، بو در جه استعمال و استهلاك اولنقده بولنمسنه مقابل ، سودلك بر قصوری واردر که اوده پك چابوق بوزلق استعداد ایده بولنمسی و بناءً علیه اوزاق یرلره نقلی ممکن اوله مامسیدر .

سودلك بوزلمسی هوادهٔ بولنان بر طاقم میقروبلرك تأثیر اتندن منبعث ترکیفیت اولدیغی «پاستور» طرفندن کشف و اثبات ایدلمش بولنغله ندن سودی محافظه ایده بیلمك ایچون بو میقروبلرك اتلاق لازم کلهجکی پك قولای تعین ایدر .

ایشته پاستوریزه بوراسنی نظر دقته آله رق ۷۰ ـ ۷۵ درجه‌لرده برحرارتك تأثیریله میقروبلرك تلف اولدیغی بالتجربه کوسترمکله مسئله حل اولنمش اولدی . یعنی سودلك الی الانتهایه محافظه سی ایچون ۷۵ درجه حرارتده تسخین اولنمسی و بالاخره هوادن یکی میقروبلر دخول ایدرك سودی تکرار بوزلمامق اوزره بو صورتده میقروبلری تلف ایدلمش اولان سودلك هوا سز بر محله کوز لجه محافظه سی کفایت ایتدیکی آکلاشلدی .

کاشفنه نسبتله (پاستورلمك) نامی ویریلان بو اصول الیومپیوك شهرلرك کافه سنده مستعملدر . آنجق هوا سز پرده محافظه ایتمك هروقت ممکن اولمدیغندن «پاستورلشمش» ازلان سودلرك ده ایکی اوچ کون صکره یینه بوزلدیغی کورلمکده در .

سودلك محافظه ونقلی ایچون دیکر بر اصول دها واردرکه اوده « تکاثف » اصولیدر . بو اصول سودی بیوك قزغانلی ماکنه لرده تسخین و غلیان ایتدیردکدن صکره تکاثف ایتدیرمکدن وکوچك کوچك قوطیلرده محافظه ایتمکدن عبارتدر .

اسوج ایله دانیمارقه ده شمدی یکی بر اصول دها کشف اولنمشدرکه بوسایه ده اسوجده حاصل اولان سود بوز لمقسزین انکلتره یه قدر نقل اولنه بیلور مش ؛ باافکز نصل :

تازه سودلر « پاستور لنه یرلدکدن » یعنی ۷۵ درجه بر حرارته معروض بولنمدیرلدقدن صکره بر دنبره

حافینك كوچك باغچه‌سی

مابعد [نسخه : ٤٥]

بن ده اویانه رق بونلرك یاننه كیتمشیدم . حافی ینه سؤالك آرقه سنی كسمیوردی .

— شو یشیل چالیلر نه در ؟، شو ایچنده قاری وچوجقلرك چالشدقلری چالیلق ؟

— اونلر چالی دكل باغلردر اوغلم . شو چالی دیدیكك چلیكلر طاتلی طاتلی اوزوملری ویرن باغلری تشكیل ایدییور .

— لكن نیچون بونلردن چوغنك یاپراقلری صاری و یاقیرمزی اولوب آغاجلرك یاپراقلری كبی دكلدر ؟

بو سؤال اوزینه برادرمك یوزنده تأثیر و برنوع حدت اماره لری كورندی .

— بوكا سبب .. اوت ، بونك سببی او خائندر .

حافی قورقه رق یانمه یاقلاشدی .

— بو خائن كیم اولیور ؟ كیمسه یی كوره میورم . فقط آكلاشلدیغنه كوره پك چاپقین بریسی اولملیدر .

— كوچك مراقلی بر آز صبر ایت ، شمدی اوكره نیرسین .

— دیمك كه برادر ، شو « فیلوقسرا » بلاسندن هنوز قورتیله مدیكز .

— چوق چالشیورم . فقط بر درلو بونلری محو ایده میورم . سنه دن سنه یه محصول آزالیور : سكز سنه دن بری همان اونده بر درجه سنه ایندی .

— پدر افندی بوفیلوقسرا دیدیككز نه اولیور ؟

— بر فنا بوجك .

— ایی اولمدیغنی آكلایورم ، فقط باغلره نه یاپیور ؟

— بو مضر بوجك باغ چبوقلرینك كوكلرینه مسلط اولیور ، آنلری كمیرییور ، خراب ایدییور . فیلوقسرانك طوقوندیغی چبوق محو اولمش دیمكدر . یاپراقلری دوشر . اوزوملر یتشمز .

— پكی بو زیانكار بوجكلری محو ایتمه نك برچاره‌سی یوقمیدر ؟ بوكا چالیشلمیورمی ؟

— اوو ! پك چوق چانیشلیور ، پك چوق تجربه‌لر اجرا اولندی . فقط هیچ بری لایقیله تأثیر ایتمدی .

رهبرك تفرقه‌سی ١١

قطبه سیاحت

بانكیز ؛ شدتلی تزلزلات ایله دائما صاللانیور ، جنوبه دوغری سرعتله سوروكلنوب كیدییوردی . بوزلر ؛ سیاحلرك صویه صندال ایندیرمه لرینه میدان ویرمیوردی . یكدیكری اوزرینه ییغیلوب كلن جسیم بانكیزلر آره سنده صندال اداره ایتمك ممكنمی ؟ فقط بو حالده ده تهلكه بیوك ، هم ده پك بیوك ایدی : شدتلی چارپشمه لر ، بو طبیعی قایغی ، راكب اولدقلری بانكیزی شدتلی یالپالرله صارصیور ، هر دقیقه ده ایكی بوز طبقه‌سی آلتنده ازلمك تهلكه سنی پك یقین كوستر ییور ده زوالی آدملر ایچون موقعلرنده طوره بیلمك بیله پك كوچ اولیوردی . بعضاً شدتلی برطالغه بونلری بوزدن قایقلریله برابر هوایه قالدیرر ، فورطنه نك شدتی بونی آلت اوست ایده جك درجه ده صار صاردی . متوالی برتزلزلات ، شدتلی چارپشمه لر ، حیاتلرینی تهدید ایدن جدی و سوركلی بر تهلكه !..

نانسن ؛ یازمش اولدیغی { غروئنلاند اطرافنده } نام اثرنده بوراسنی اوقدر دهشتلی و فاجع بر صورتده تصویر ایدییوركه انسانك اوقویوب ده توكلری اور پرمه‌مه سی ، حتی آغلامامه سی قابل دكلدر . ینه او اثرنده دییوركه :

« بوزلر اوزرنده طوره‌میه جغمزی آكلادیغمز كبی صنداللریمزی صویه ایندیرمكه ، حیاتمزی قورتارمق ایچون بو شدائد ایله صوك نفسمزه قدر بتون قوتمزله

باغی صویه غرق ایده رك بونلرك اتلافی ممکندر دینلدی. بو تجربه ده ایی بر نتیجه ویرمدی .

-- طبیعیدرکه سز قوللرکزی باغلایه رق بو منحوس بوجکلرك زیانلرینی تماشا ایتمز سکز .

-- البته . لکن بزم اك زیاده یاپدیغمز باغلری ممکن اولدیغی قدر چوقجه چاپالامقدر . تحقق ایتمشدر ، که بر باغ نه قدر چاپالانیرسه بوجکلرك کمیرمه سنه اوقدر تحمل ایلر . الدن کلدیکی قدر چالیشلیور . کوبره لر ، چاپالار ، بودار ، تمیزله رز . بعضاً آره لرینه پاموق اکه رز . لکن ایرکیج فیلوقسرا چاتار . او وقت یالکز بر چاره قالیر : چلیکلری چیقاروب یاقمق .

-- صکره ؟

-- صکره تکرار اکرز . اکر آره سنه - توصیه اولندیغی وجه ایله - منطار اکه جك اولورسه ق ، هیچ بر شی یاپمش اولمایز . زیرا فیلوقسرا اینه سلام ویره رك چاتار ... چوق شکرکه آمریقا چلیکلری بونلرك ایصیرقلرینه تحمل ایدییور ، بوزلمیور . سوکیلن چبوقلر یرینه اکثریا بو چلیکلردن اکیلیر . یاخود بزم باغ کوتوکلری آنلره آشیلانیر . بو یکی چلیکلرك یالکز بر فنالغی واردرکه ایی محصول ویرمه سی ایچون آزدن آز درت ، بش سنه بکلمك لازمدر .

اون ایکی کون صکره عودت ایتمش ، حافی وهمشیره سی مکتبه ، بن ده ایشم باشنه دوامه باشلامش ایدك . جمعه کونی حافی یانمه کلدی .

-- پدر افندی !

-- نه اوغلم ؟

-- باغچه مك دیواری بوینجه باغ اکمك ایستردم .

-- بونه ایچون ؟

-- عموجه مك چفتلکنده هر کسك چهره سنی محزون کوردم . سببی فیلوقسرا اولدیغنی آکلادم . بوکا بر علاج بولمق ایچون شمدیدن چالشمق ایستیورم .

مابعدی وار

اوغراشمغه . چارپشمغه قرار ویردك . »

جسارتك ، مهارتك ، بصیرتك ، سرین قانلیلغك هپ بر نقطه ده اجتماع ایتدیرلمك لازم کلدیکی مهم بر زمانده بولنیوردیلر .

تشکر اولنورکه بو شدت چوق دوام ایلمدی . بو صره ده هواده ، دکزده سکونت باشلادی . آرتق اوزرنده بولندقلری بوزدن صندال یالپا ایتمه دن یول آلیوردی . دها سکز کون جنوبه دوغری ایلریلدیلر . نهایت تموزده بیك مشکلات ایله شمال ساحلنه یناشدیلر . ایشته نانسن بوصورتله پلاننك برنجی قسمنی موقع تطبیقه قویمشدی . فورتنه کندیسنی { اومیویق *Umivik* } ك ٤٨٥ کیلو مترو جنوبنه آتمشیدی . نانسن ، ساحل ایله بانکیزلر آره سنده تشکل ایتمش بولنان بر قنالدن کچه رك شماله دوغری ایلریلمکی تصمیم ایله بو قرارینی درحال موقع اجرایه قویدی .

هر دقیقه ده اللرنده کی بالطه لرله یولی آچمغه ، بانکیز آره سنده صیرلمغه مجبور اولیورلردی . کونك یکرمی درت ساعتنده ده دکلنمه دن چالشمق کندیلرینی درمانسز براقیوردی . موسم ایلریلمکده ، روزکار ایسه بو قیمتلی زماندن استفاده ایتمه لرینه انکل اولمقده ایدی . حال بوکه قیش چاتوب کلمزدن اول موقع مقصوده واصل اولمق ایجاب ایدییور ایدی .

نهایت بویله آنجق بوکبی متین و ثباتلی آدملره نصیب اوله بیله جك زحمتلرله دها اون کون یول آلدقدن صکره { اومیویق } ه چیقه بیلدیلر .

بوراده بر چوق کونلر یولك ایلریسنده بوزلر اوزرنده ایدیله جك سیاحتلر ایچون تدارکات و ترتیبات ایله اوغراشلدی .

مابعدی وار

بر سجیم پارچه سی ده کیرمز وکچمز. پایلسك بری هر نصلسه مثانه سنه بر سجیم اپی قاچیرر. بر دوقتوره مراجعت ایلر. عملیات اجرا ایدیلیر. سیدیك قاغوغندن سجیم اخراج اولنور. لکن قوپوسوپی ایجدیکی زمان قوجه سجیمك آغزینه بعده معده سنه و جریان طبیعی ایله بوركلره كلدیكنه، اوراده سیدیك قاغوغنه دوشدیكنه اینانلمز درجه ایستین پاپاسه حالا عالم طبایعات كو لمكده در.

دوقتور

مهیل مازاری

حافیظ کوچاك بانچه سی

مابعد [نسخه : ٤٦]

— بو بر قورقوتی، صرف بر خیال ایسه ده هاله دكل. انسان جمعیت بشریه ایله مشقتی آز التمق، آنلره فائده لی اولمق ایچون دائما چالشمغه مجبور در. دنیاده حقیقی و الك برنجی وظیفه لرمزدن بری ده بودر. لکن حد اولسون. بزم مملکتلرده بو بلا پك آزدر. اه دائما محافظه ایتسون. عموجه لك پك مراقبی بر ذاتدر. نصلسه آنك چفتلکنده بو بله بر بلا حاصل اولدی، فقط اطرافه سرایت ایتمیون دیه پك زیاده تدبیرلی طاورانیور. کندیسی ده آز زمانده بولدن قورتیله رق یوزی کوله جکنه امینم. سن شمدی مکتبه کی تحصیلکی اکمال ایت. دها عالی درسلر کور ملك ایچون انشاء اله عالی مکتبلره کیدرسین. دائما معلوماتلی و هرکسه فائده لی اولمق فکریله چالشورسه لك، ذکاك بو اینی آرتیرر. لرینه خدمت ایده جکنه، جناب حق ده موفق ایلیه جکنه امینم.

* * *

کچنده بر کون غایت صغوق، جمعه ؛ تعطیل کونی ایدی. صافی درسلرینی پك جابوق اوکرندیکی وظیفه لرینی وقتیله یاپدیغی ایچون اکثریا جمعه کونلری آیلاق قالیر. قیشلك بو یله صغوق بر کونده بانچه ده ده پایسله جق بر ایش کوزه میوردی. بو کوچك غافل سلاملقده صوبا باشنه کچمش ایسه ایسه، جانی صقیلیوردی. کوتی استفاده سز کچورمه سون دیه کندیسی استجواب ایله باشلادم.

— نه اوا؟ صو با یه پك صو قلمشسین. اوراده نه یاپیورسین؟

— هواچوق صغوق پدر افندی، ایصیلیورم.

— سزلکی کنجلرلك صغوقدن بوقدر قورقه لری پك عیب!

— نه یاپه یم پدر افندی، هوا پك صغوق!.

— بانچه که اینده، ایصین!

— بانچه یه می، بوزمانده بانچه ده نه ایش واردر؟ صغوق اوقدر چوق که صوبا باشندن آیریله میورم. طیشاری یه باش چیقارلیور.

— قوجه باغچوان! هنوز پك غافل بولنیورسین. بزم سلاملق بانچه سنك باغچوانی ممش آغانی چاغیرمیده بو زمانده نه یاپیله بیله جکنی سکا اوکرتسون.

در حال باغچه یه ناظر پنجره نی آچه رق سسلندم:

— ممش آغا! آز بخچی کلسه لك آ

بر دقیقه سکره ممش آغا، بوکورکولی و صادق اختیار آلتندن تراتر بوشانه رق ایچری کیردی.

— بو یله صغوق هواده یوزکزی، صاچار کزی اصلا تمشکز، غالبا عقلکز باشکزده دکل!

— باشیمیمی اصلا تمم، خیر افندم، بو یله برشی یاپمدم.

— سبحان اه! صاچار کز صو ایچنده قالمش، یوزکزدن بیله صیزیور.

— بو صو دکل افندم، تردر.

— ترمی؟ بو یله بر هواده بوقدر تراله ملك ایچون نه یاپدکز؟

— نه می یاپدم؟ عفو ایدرسکز افندم، بیلیرسکزکه بانچه کندی کندینه تمیار ایدلمز. ایچنده دائما چالشمق لازمدر. بن افندم مدن زحمتسز اجرت آلمق ایسته مم.

— باغچه ده می چالشدیکز . چوق شی ! باقکز مشهور نباتیوندن ، عالم شهیر حافی افندی حضرتلری بو زمانده باغچه ده یاپیله جق بر شی اولمدیغنی بیان بیوریورلر .

— { کولمسیه رك } یاپیله جق ایشمی یوق ! لطفاً مساعده بیوریکزده — حدم اولمیه رق ! — نه یاپلمق لازم کلدیکنی کندیسنه کوستره یم . هایدی باقه لم کوچك عالم ، برلکده کلمزمیسین ؟

حافی اوتاندی ، ایستر ایسته مز ممش آغانك آردی صیره کیتدی . بن ده کیزلیجه کندیلرینی تعقیب ایدییوردم . مباحثه لرینی ، یاپدقلرینی تمامیله دیکلیور ، کورییوردم . ممش آغا دییوری که :

— سز هر نه قدر آغستوسك نهایتنده چیچکلرکزی طوپلایوب آرتق تشرین اول ایچون هیچ بر ایش بر اقمدیسه کز ده شمدی باغچه ده چالشمه کز لازمدر . کله جك سنه یی دوشونمیورمیسکز ؟ یاپیله جق هیچ بر شی یوقمی ؟!.

بویله جه قونوشه رق باغچه قپوسنه کلمشلردی . اختیار سوزینه دوام ایله صوردی که :

شتی

نیچون ؟ چونکه :

— نیچون قاینایان بر صو فقیر دار و سطحنده بر طاقم حبه لر حاصل اولور ؟

— چونکه بر صو قاینادیغی زمان آلت طبقه سنك دها اول ایضمه سی ، ایصینان بر صویك ایسه خفیفلشه رك یوکسلمه سی طبیعیدر . آلت طبقه ده بولنان خفیف صو ، یوقاری یه چیقدقچه اوست طبقه ده بولنان دها سرین و بناءً علیه دها آغر صو آنك یرینه آشاغی یه اینر . ایشته بو کیدوب کلمه دن حبه لر و فقیردامه حاصل اولور .

— نیچون بیوك بر یاغمور دن صکره نهر صولری بولانیر ؟

— چونکه شدتلی یاغمور سببیله پیدا اولان قوم و طوپراقله قاریشیق سیللر یاتاقلرندن دوکیلور . ایشته یاتاقلرندن آلدیغی بو چامورلی صولر نهری ده بولاندیرر .

— نیچون بوروشمش ، بر المانك بوشلق ایچنده بوروشقلغی کیدر ؟

— چونکه المایی احاطه ایلین هوا و سائر غازلر انبساط ایدرلر . بو صورتله حجمی زیاده لشیر و المایه اکرتی بر تازه لك منظره سی بخش ایدر .

— نیچون صیجاق صو بر جسمه صغوق صودن دها قولای داخل اولور ؟

— چونکه صوده اولان حرارت اولا جسمه داخل اوله رق مایعه یول آچار . حرارت سببیله یکدیکرندن تکراراً تقسیم ایدلمش اولان صویك ذراتی ده ماده نك داخلنه دها قولایلقله کیرر .

شئون مکاتب

فیض صبیان مکتب فیض مکسبنك هر سنه اجراسی معتاد اولان نصف سنهٔ تدریسیه توزیع مکافات رسمنك بو کچن پازار کونی اجرا اولنه جغنی کچن هفته کی نسخه مزده یازمشدق .

رسم ؛ معارفپرور اشراف ومتحیزان مأموریندن بر چوق مسافرین کرام ایله اولیای اطفالدن بعض ذوات عالیه و — ایلك تعلیم وتربیه لرینی بوتدریسکاه فیض ومعرفتده اکتساب ایتمش و الیوم درسعادتده مکاتب عالیه ده تحصیل ایتمکده اولوب تعطیل مناسبتیله شهرمزده بولنمش اولان — بر خیلی مکتبلیلردن مرکب بر هیئت عالیه حضورنده فوق العاده شعشعه دار برصورتده اجرا اولنمشدر .

رسمه مؤسس مکتب مکتوبی ممیزی عزتلو توفیق افندی طرفندن مکتبك هیئت اداره سی نامنه قرائت